

SEANCES DU MARDI 25 MARS 1986
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 25 MAART 1986ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE :

CONGE :

Page 694.

MOTION D'ORDRE :

Orateurs : M. Wyninckx, M. le Président, p. 694.

PROJET DE LOI (Discussion) :

Projet de loi attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi.

Reprise de la discussion de l'article 1er. — Vote sur les amendements réservés et vote sur le 1° de l'article 1er réservé, p. 695.Justification de vote : *Orateur* : M. Van Grembergen, p. 695.Article 1er, 2°. — *Orateurs* : MM. Mouton, De Kerpel, Grosjean, A. Geens, Kenzeler, Hismans, Noerens, Seeuws, Mme Lieten-Croes, M. Eicher, Mme De Pauw-Deveen, M. de Wasseige, M. Verhofstadt, Vice-Premier ministre et ministre du Budget de la Politique scientifique et du Plan, M. Valkeniers, p. 703.

PROJET DE LOI (Vote) :

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur les budgets de l'année budgétaire 1986 et destinés à assurer la marche des services publics durant les mois d'avril, mai et juin, p. 701.

VOTE SUR LA MOTION PURE ET SIMPLE DEPOSEE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. DE WASSEIGE AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES, DEVELOPPEE LE 20 MARS 1986 :

Page 701.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1985-1986
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1985-1986

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 694.

MOTIE VAN ORDE :

Sprekers : de heer Wyninckx, de Voorzitter, blz. 694.

ONTWERP VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning.

Hervatting van de beraadslaging over artikel 1. — Stemming over de aangehouden amendementen en stemming over het aangehouden 1° van artikel 1, blz. 695.Stemverklaring : *Spreker* : de heer Van Grembergen, blz. 695.Artikel 1, 2°. — *Sprekers* : de heren Mouton, De Kerpel, Grosjean, A. Geens, Kenzeler, Hismans, Noerens, Seeuws, mevrouw Lieten-Croes, de heer Eicher, mevrouw De Pauw-Deveen, de heer de Wasseige, de heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan, de heer Valkeniers, blz. 703.

ONTWERP VAN WET (Stemming) :

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend welke in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1986 en die bestemd zijn om tijdens de maanden april, mei en juni de werking van de openbare diensten te waarborgen, blz. 701.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 20 MAART 1986 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER DE WASSEIGE TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN :

Bladzijde 701.

VOTE SUR LA MOTION PURE ET SIMPLE DEPOSEE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. MOUREAUX AU PREMIER MINISTRE, DEVELOPPEE LE 20 MARS 1986 :

Page 702.

ORDRE DES TRAVAUX :

Page 703.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 721.

M. Pataer. — Proposition de loi relative à la déclaration d'adoptabilité.

MM. Lagasse et Lepaffe :

- a) Proposition de loi modifiant l'article 357 du Code des impôts sur les revenus;
- b) Proposition de loi modifiant l'article 1er de la loi du 21 février 1985 relative à la réforme du revisorat d'entreprises.

INTERPELLATION (Demande) :

Page 721.

M. Bataille au ministre des Relations extérieures sur « sa responsabilité dans l'affaire Lizin ».

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 20 MAART 1986 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER MOUREAUX TOT DE EERSTE MINISTER :

Bladzijde 702.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

Bladzijde 703.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 721.

De heer Pataer. — Voorstel van wet met betrekking tot de verklaring van adopteerbaarheid.

De heren Lagasse en Lepaffe :

- a) Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 357 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen;
- b) Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 1 van de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfs-revisoraat.

INTERPELLATIE (Verzoek) :

Bladzijde 721.

De heer Bataille tot de minister van Buitenlandse Betrekkingen over « zijn verantwoordelijkheid in de zaak-Lizin ».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

Mme Panneels-Van Baelen et M. Noerens, secrétaires, prennent place au bureau.

Mevrouw Panneels-Van Baelen en de heer Noerens, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 10 m.

CONGE — VERLOF

M. Cooreman, en raison d'un deuil familial, demande d'excuser son absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering : de heer Cooreman, wegens familierouw.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

MOTIE VAN ORDE — MOTION D'ORDRE

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx voor een motie van orde.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben naar mijn gevoel in de Senaat, zowel in de commissie als tot op dit ogenblik in openbare vergadering, op een vrij zinvolle wijze het debat over het ontwerp van wet op de bijzondere machten gevoerd. Dat werd eveneens gezegd door de Eerste minister, die ook nog iets anders verklaarde, in de commissie en in de openbare vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers, en in de commissie en gisteren nog in de openbare vergadering van de Senaat.

Mijnheer de Voorzitter, tijdens dit debat werd door meerderheid en oppositie heel wat « voer » aangebracht tegen het beginsel van de

bijzondere machten. Bij herhaling, en in de eerste plaats door de Eerste minister, werd beweerd dat het Parlement alleszins de primeur van de volmachtbesluiten zou hebben. Herhaaldelijk werd gewezen op de volheid van de inbreng van het Parlement in de komende weken en maanden.

Ik voel mij vandaag gekwetst in mijn parlementaire eer. In drie kranten, in de *Gazet van Antwerpen*, in *De Standaard* en in *Le Soir* — en ik richt mij nu ook tot de fractievoorzitters van de meerderheid — lezen wij vandaag niet alleen dat een volmachttrain zal vertrekken nadat wij dit wetsontwerp zullen hebben goedgekeurd, wat evident is, maar ook wat de inhoud van de eerste volmachttrain zal zijn, die normaal vrijdag in de kabinetsraad zou worden behandeld.

Dit is een schande; dit is een zoveelste bewijs van de wijze waarop met het Parlement wordt omgesprongen. (*Applaus op de socialistische banken, op de banken van de Volksunie, Agalev, Ecolo en van het FDF.*)

Ik hoop dat de fractievoorzitters van de meerderheidspartijen begrip zullen opbrengen voor mijn verontwaardiging en voor mijn terechtte vraag dat de Eerste minister uitlegt hoe dat lek is kunnen ontstaan. Het is onduidelijk de inhoud van volmachtbesluiten via de kranten te moeten vernemen nog vooraleer deze in de kabinetsraad werden besproken. U kunt dit lachwekkend vinden, mijnheer De Seranno. Ik niet; ik vind het een hoogst betreurenswaardig incident.

Ik ben ervan overtuigd dat de leden van de Senaat die het eerlijk menen met de parlementaire instellingen, mijn houding goedkeuren. Ik vraag van hen geen applaus. Ik neem aan dat ze in geweten begrip zullen opbrengen voor de verklaring die ik wenste af te leggen en

voor mijn terechte vraag dat de Eerste minister ter zake uitleg zou verschaffen. (*Applaus op de socialistische banken, op de banken van de Volksunie, Agaleu, Ecolo en van het FDF.*)

De Voorzitter. — Mijnheer Wyninckx, ik kan uw verontwaardiging delen. Vooral na de verklaring die de Eerste minister hier gisteren heeft afgelegd, is, wat er vandaag in de kranten staat ietwat verwonderlijk. Ik heb een gesprek gehad met de Eerste minister. U weet dat hij zijn aanwezigheid bij het gesprek met de sociale partners in verband met de KS had uitgesteld om hier gisteren te kunnen zijn. Hij is op het ogenblik niet hier omdat hij zijn deelneming aan die onderhandelingen niet nog eens kon uitstellen. De Eerste minister heeft mij beloofd dat hij te kwart over zes aanwezig zal zijn op de vergadering van de fractievoorzitters. U kunt, mijnheer Wyninckx, bij die gelegenheid de door u opgeworpen kwestie ter sprake brengen. Kunt u het daarmee eens zijn?

De heer Wyninckx. — Jawel, mijnheer de Voorzitter.

ONTWERP VAN WET TOT TOEKENNING VAN BEPAALDE BIJZONDERE MACHTEN AAN DE KONING

Aangehouden stemmingen

PROJET DE LOI ATTRIBUANT CERTAINS POUVOIRS SPECIAUX AU ROI

Votes réservés

De Voorzitter. — Wij moeten thans overgaan tot de aangehouden stemmingen over amendementen op het ontwerp van wet tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning.

Nous devons procéder maintenant au votes réservés sur des amendements au projet de loi attribuant des pouvoirs spéciaux au Roi.

Wij stemmen eerst over het amendement van de heer Van In bij artikel 1.

Nous votons d'abord sur l'amendement déposé par M. Van In à l'article premier.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

147 membres sont présents.

147 leden zijn aanwezig.

88 votent non.

88 stemmen neen.

59 s'abstiennent.

59 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerehe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt, Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagother, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Peetermans, Pouillet, Remacle, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen,

MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Genevois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Schoeters, Seeuws, Somers, Toussaint, Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Van Grembergen. — Mijnheer de Voorzitter, het kan vreemd lijken dat een amendement ingediend door een lid van onze fractie beantwoord wordt met een onthouding van onze fractie. De heer Van In heeft zich de moeite getroost om de teksten begrijpelijker en beter te maken; dit wil echter niet zeggen dat wij inhoudelijk akkoord gaan met deze teksten. Dat is de reden van onze onthouding.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Trussart au premier alinéa de l'article premier.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Trussart bij de eerste alinea van artikel 1.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

149 membres sont présents.

149 leden zijn aanwezig.

97 votent non.

97 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Capoen, Cardoen, Cerehe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt, Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagother, A. Geens, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Luyten, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Meyntjens, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Peetermans, Pouillet, Remacle, Schoeters, Smeers, Mme Smitt, MM. Somers, Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Van Grembergen, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, Gevois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Matthys, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Taminiaux, Toussaint, Trussart, Vaes, Vandenove, Van Der Niepen, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur les amendements de M. Lallemand et consorts et de M. Egelmeers et consorts au premier alinéa de l'article premier. Ces amendements ont la même portée.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over de amendementen van de heer Lallemand c.s. en van de heer Egelmeers c.s.

bij de eerste alinea van artikel 1. Beide amendementen hebben dezelfde draagwijdte. (*Instemming.*)

Nous passons au vote sur ces amendements.

Wij gaan over tot de stemming over deze amendementen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

150 membres sont présents.

150 leden zijn aanwezig.

89 votent non.

89 stemmen neen.

60 votent oui.

60 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschuere et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Van Grembergen.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, verdient het geen aanbeveling dat de meerderheid probeert te bewijzen dat ze werkelijk de meerderheid heeft? Wij stellen voor de tweede opeenvolgende keer vast dat de meerderheid niet aanwezig is.

In principe moeten wij over enkele ogenblikken stemmen over het openen van nieuwe voorlopige kredieten. Een verwittigde meerderheid is er twee waard.

De heer Van Grembergen. — Dat is eveneens de reden van mijn onthouding, mijnheer de Voorzitter.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Moureaux et consorts au premier alinéa de l'article premier.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Moureaux bij de eerste alinea van artikel 1.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

90 votent non.

90 stemmen neen.

61 votent oui.

61 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Trussart, Vaes, Valkeniers, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschuere et Wyninckx.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Lallemand et consorts tendant à la suppression du 1° de l'article 1°.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Lallemand c.s. dat ertoe strekt het 1° van artikel 1 te doen vervallen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

152 membres sont présents.

152 leden zijn aanwezig.

92 votent non.

92 stemmen neen.

60 votent oui.

60 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens,

MM. Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelméers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le premier amendement subsidiaire de M. Lallemand et consorts au 1° de l'article 1er.

Wij gaan over tot de stemming over het eerste subsidiair amendement van de heer Lallemand c.s. bij het 1° van artikel 1.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

150 membres sont présents.

150 leden zijn aanwezig.

90 votent non.

90 stemmen neen.

55 votent oui.

55 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaretts, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijss, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mainil, Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Egelméers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Verschueren et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

Mme Aelvoet, MM. Schellens, Trussart, Vaes et Mme Van Puymbroeck.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le deuxième amendement subsidiaire de M. Lallemand et consorts au 1° de l'article 1er.

Wij gaan over tot de stemming over het tweede subsidiair amendement van de heer Lallemand c.s. op het 1° van artikel 1.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

154 membres sont présents.

154 leden zijn aanwezig.

93 votent non.

93 stemmen neen.

60 votent oui.

60 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaretts, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijss, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelméers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Schellens.

De Voorzitter. — Mijnheer Op 't Eynde, gaat u ermee akkoord dat wij tegelijk stemmen over uw amendement bij het 1°, a), en uw amendement bij het 1°, b), van artikel 1?

De heer Op 't Eynde. — Jawel, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over de amendementen van de heer Op 't Eynde c.s. bij het 1°, a), en het 1°, b), van artikel 1.

Nous passons au vote sur les amendements de M. Op 't Eynde et consorts au 1°, a), et au 1°, b), de l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

155 leden zijn aanwezig.

155 membres sont présents.

92 stemmen neen.

92 votent non.

58 stemmen ja.

58 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarests, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Van Grembergen, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

MM. Adriaenssens, Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Verschueren et Wyninckx.

Hebben zich onthouden :

Se sont abstenus :

Mme Aelvoet, MM. Schellens, Trussart, Vaes et Mme Van Puymbroeck.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Schellens, die zich heeft onthouden, de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Schellens. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Anciaux. Dat was ook het geval wat de vorige stemmingen betreft.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Moens en Op 't Eynde bij het 1°, a), van artikel 1.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Moens et Op 't Eynde au 1°, a), de l'article premier.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

159 membres sont présents.

159 leden zijn aanwezig.

103 votent non.

103 stemmen neen.

55 votent oui.

55 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Clercq, Decléty, de Clippele, De

Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarests, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, A. Geens, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Luyten, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Meyntjens, Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, MM. Somers, Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Van Grembergen, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Matthys, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smitz, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Vandenove, Van Der Niepen, Verschueren et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Schellens.

De Voorzitter. — Mijnheer Schoeters, gaat u ermede akkoord dat wij tegelijk stemmen over uw amendementen bij het 1°, b), van artikel 1?

De heer Schoeters. — Ik vraag een gesplitste stemming, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het eerste amendement van de heer Schoeters c.s. bij het 1°, b), van artikel 1.

Nous passons au vote sur le premier amendement de M. Schoeters et consorts au 1°, b), de l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

158 leden zijn aanwezig.

158 membres sont présents.

94 stemmen neen.

94 votent non.

63 stemmen ja.

63 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarests, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Peetermans, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vander-

smissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

M. Adriaensens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

Heeft zich onthouden :

S'est abstenu :

M. Schellens.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het tweede amendement van de heer Schoeters c.s. bij het 1°, b), van artikel 1.

Nous passons au vote sur le deuxième amendement de M. Schoeters et consorts au 1°, b), de l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

158 leden zijn aanwezig.

158 membres sont présents.

93 stemmen neen.

93 votent non.

52 stemmen ja.

52 votent oui.

13 onthouden zich.

13 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaretts, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Peete, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

MM. Adriaensens, Basecq, Belot, Boel, Borremans, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Matthys, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, M. Schoeters, Seeuws, Smits, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Vandenove, Van Der Niepen, Verschueren et Wyninckx.

Hebben zich onthouden :

Se sont abstenus :

Mme Aelvoet, MM. Capoen, A. Geens, Luyten, Meyntjens, Schellens, Somers, Trussart, Vaes, Valkeniers, Van Grembergen, Van Ooteghem et Mme Van Puymbroeck.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Schoeters c.s. ertoe strekkend het 1°, c), van artikel 1 te doen vervallen.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Schoeters et consorts tendant à la suppression du 1°, c), de l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

158 leden zijn aanwezig.

158 membres sont présents.

94 stemmen neen.

94 votent non.

63 stemmen ja.

63 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaretts, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Peete, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

M. Adriaensens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

Heeft zich onthouden :

S'est abstenu :

M. Schellens.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Egelmeers bij het 1°, c), van artikel 1.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Egelmeers au 1°, c), de l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

158 leden zijn aanwezig.

158 membres sont présents.

93 stemmen neen.

93 votent non.

60 stemmen ja.

60 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarts, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flaghothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

MM. Adriaenssens, Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Verschueren et Wyninckx.

Hebben zich onthouden :

Se sont abstenus :

Mme Aelvoet, MM. Schellens, Trussart, Vaes et Mme Van Puymbroeck.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over de subsidiaire amendementen a), b) en c) van de heer Schoeters c.s. bij het 1°, c), van artikel 1.

Nous passons au vote sur les amendements subsidiaires a), b) et c) de M. Schoeters et consorts au 1°, c), de l'article premier.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze drie subsidiaire amendementen.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur les trois amendements subsidiaires. (*Assentiment*.)

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

160 leden zijn aanwezig.

160 membres sont présents.

95 stemmen neen.

95 votent non.

64 stemmen ja.

64 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Hebben neen gestemd :

Ont voté non :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarts, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flaghothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-

Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Swaelen, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Hebben ja gestemd :

Ont voté oui :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

Heeft zich onthouden :

S'est abstenu :

M. Schellens.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het geheel van het 1° van artikel 1.

Nous passons maintenant au vote sur l'ensemble du 1° de l'article premier.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

96 votent oui.

96 stemmen ja.

64 votent non.

64 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, l'ensemble du 1° de l'article premier est adopté.

Derhalve is het geheel van het 1° van artikel 1 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarts, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flaghothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smitz, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart.

Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Schellens.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTINGEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1986 EN DIE BESTEMD ZIJN OM TIJDENS DE MAANDEN APRIL, MEI EN JUNI DE WERKING VAN DE OPENBARE DIENSTEN TE WAARBORGEN

Stemming

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LES BUDGETS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1986 ET DESTINES A ASSURER LA MARCHÉ DES SERVICES PUBLICS DURANT LES MOIS D'AVRIL, MAI ET JUIN

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het ontwerp van wet houdende voorlopige kredieten in mindering van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1986.

Nous passons au vote sur le projet de loi ouvrant des crédits provisoires sur les budgets de l'année budgétaire 1986.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

96 votent oui.

96 stemmen ja.

64 votent non.

64 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerehe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmaret, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flaghothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staelens-Dompas, Tyberghien-Vandebussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandermissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangael, Vanhaverbeke, Vanhoutte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-

Deveen, MM. De Smeyster, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Schellens.

INTERPELLATION DE M. DE WASSEIGE AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR « LA DECISION DE CONSTRUIRE UNE HUITIEME CENTRALE NUCLEAIRE »

Vote sur la motion pure et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE WASSEIGE TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « HET BESLUIT OM EEN ACHTSTE KERNCENTRALE TE BOUWEN »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. de Wasseige au ministre des Affaires économiques.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer de Wasseige tot de minister van Economische Zaken werden twee moties ingediend.

L'une, pure et simple, par M. Langendries et par Mmes Panneels et Delruelle, est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. de Wasseige et la réponse du ministre des Affaires économiques,

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer de Wasseige en het antwoord van de minister van Economische Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Lallemand, Collignon et Mouton, est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation du sénateur de Wasseige et la réponse du ministre des Affaires économiques,

Invite le ministre à respecter la procédure prévue par la loi du 8 août 1980 et donc à consulter le Comité national de l'Energie sur base d'un plan d'équipement 1986-1996;

Invite le ministre à informer le Sénat de l'avis du Conseil national de l'Energie. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer de Wasseige en het antwoord van de minister van Economische Zaken,

Verzoekt de minister de door de wet van 8 augustus 1980 voorgeschreven procedure te volgen en derhalve het advies te vragen van het Nationaal Comité voor de Energie op basis van een uitrustingsplan 1986-1996;

Verzoekt de minister het advies van de Nationale Raad voor de Energie aan de Senaat mee te delen. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

161 membres sont présents.

161 leden zijn aanwezig.

95 votent oui.
95 stemmen ja.
65 votent non.
65 stemmen neen.
1 s'abstient.
1 onthoudt zich.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.
Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :
Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Baille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, Desmarests, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tybergien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté non :
Hebben neen gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschueren et Wyninckx.

S'est abstenu :
Heeft zich onthouden :
M. Schellens.

INTERPELLATION DE M. MOUREAUX AU PREMIER MINISTRE SUR « LES IMMIXTIONS INADMISSIBLES DU GOUVERNEMENT BELGE DANS LE FONCTIONNEMENT DE L'INFORMATION LIBRE EN FRANCE, DANS LE BUT APPARENT DE COUVRIR ET DE CONTINUER A MASQUER LES CARENCES ET RETARDS DE CERTAINES AUTORITES BELGES DANS LA LUTTE CONTRE LE TERRORISME ET LE GRAND BANDITISME »

Vote sur la motion pure et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER MOUREAUX TOT DE EERSTE MINISTER OVER « DE ONAANVAARDBARE INMENGING VAN DE BELGISCHE REGERING IN DE VRIJE INFORMATIEVERSTREKKING IN FRANKRIJK, BLIJKBAAR MET HET DOEL OM TE VERHULLEN DAT BEPAALDE BELGISCHE GEZAGSORGANEN TE KORT SCHIETEN IN EN DRALEN MET DE BESTRIJDING VAN HET TERRORISME EN DE ZWARE CRIMINALITEIT »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Moureaux au Premier ministre.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Moureaux tot de Eerste minister werden twee moties ingediend.

L'une, pure et simple, par MM. Langendries, Henrion et De Kerpel, est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Moureaux et la réponse du Premier ministre,

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Moureaux en het antwoord van de Eerste minister,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Lallemand, Péciaux et Mouton, est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Moureaux et la réponse du Premier ministre,

Regrette la démarche discourtioise et inopportune du gouvernement belge à Paris à propos de l'émission consacrée par TF 1 au problème du terrorisme et de la violence en Belgique,

Exige que le Parlement soit informé des conditions dans lesquelles l'Etat s'oppose, notamment au sein de ses services, aux tentatives de déstabilisation de la démocratie. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Moureaux en het antwoord van de Eerste minister,

Betreurt de onhoffelijke en ongepaste stap die de Belgische regering te Parijs gedaan heeft naar aanleiding van de uitzending van TF 1 over het probleem van terrorisme en geweld in België,

Eist dat het Parlement zou worden ingelicht over de omstandigheden waarin de overheid zich, onder meer in haar diensten, verzet tegen pogingen om de democratie te destabiliseren. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

162 membres sont présents.
162 leden zijn aanwezig.
96 votent oui.
96 stemmen ja.
65 votent non.
65 stemmen neen.
1 s'abstient.
1 onthoudt zich.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.
Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Baille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Conrotte, Dalem, De Bondt, De Clercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Dehaene, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Desmarests, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Falise, Flagothier, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hatry, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Kelchtermans, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Peetermans, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tybergien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels, Wintgens et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Basecq, Belot, Boel, Borremans, Capoen, Collignon, De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, De Wulf, Donnay, Egelméers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Guillaume, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lagasse, Lallemand, Lelercq, Lepaffe, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Matthys, Meyntjens, Minet, Moens, Mommerency, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schoeters, Seeuws, Smits, Somers, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Valkeniers, Vandenove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Verschuere et Wyninckx.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Schellens.

ORDRE DES TRAVAUX REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, en ce qui concerne le projet de loi attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi, je crois utile de vous informer de ce que, compte tenu du nombre d'orateurs inscrits et de la réponse du ministre, la discussion du 2e de l'article premier durera vraisemblablement près de trois heures et demie. Nous entamerons ensuite l'examen des amendements s'y rapportant. Les prochains votes interviendraient, dès lors, vers vingt heures trente.

Ik vraag dus het verloop van het debat angstvallig te volgen, zodat u weet wanneer u ongeveer de stemmingen kunt verwachten. Ik vermoed dat dit rond halfnegen vanavond zal zijn, maar dit is geen evangelie. Er kan namelijk van alles gebeuren. Indien ik echter helemaal niets zeg, komt iedereen mij straks vragen wanneer er zal worden gestemd.

PROJET DE LOI ATTRIBUANT CERTAINS POUVOIRS SPECIAUX AU ROI

Reprise de la discussion de l'article premier

ONTWERP VAN WET TOT TOEKENNING VAN BEPAALDE BIJZONDERE MACHTEN AAN DE KONING

Hervatting van de beraadslaging over het eerste artikel

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous reprenons la discussion de l'article premier du projet de loi attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi par l'examen du 2e.

Wij hervatten de beraadslaging over het eerste artikel van het ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning met de bespreking van het 2e.

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, je n'aborderai ici que les questions relatives à l'enseignement en constatant que la loi d'habilitation permettra au gouvernement de « tout faire » dans ce secteur, c'est-à-dire de continuer à tout déstabiliser, alors que le mot « enseignement » n'est même pas cité dans le projet de loi qui nous est présenté. Certes, ce terme se retrouve dans l'exposé des motifs et, si l'on a encore des doutes sur les intentions du gouvernement, les nombreuses déclarations des deux ministres de l'Education nationale auront tôt fait de les dissiper : votre volonté, messieurs les ministres, d'utiliser les pouvoirs spéciaux dans l'enseignement est claire. Ce qui ne l'est pas, par contre, c'est votre présentation des choses.

Vous dites, de manière sibylline, dans l'exposé des motifs relatif à l'article 1er, 2e, que celui-ci vous permettra de prendre toutes les mesures utiles pour ramener le solde net à financer du Trésor à 8 p.c. en 1987, en vue de réaliser les objectifs mentionnés dans l'accord de gouvernement du 24 novembre 1985, et de prévoir notamment les actions et mécanismes nécessaires pour exécuter intégralement le plan d'assainissement de mars 1984.

Sous des dehors anodins, cette petite phrase vous permettra, comme je viens de le dire, de continuer la politique de déstructuration de l'enseignement pratiquée depuis quatre ans.

Permettez-moi de rappeler ici brièvement vos principaux objectifs en matière d'enseignement, tels qu'ils sont exposés dans la déclaration gouvernementale de novembre 1985.

Vous y annoncez votre volonté de poursuivre une politique active d'amélioration qualitative de l'enseignement alors que sous la législature précédente, plusieurs milliers d'emplois d'enseignants ont été supprimés, principalement dans l'enseignement rénové et dans l'enseignement de promotion sociale, ce qui a provoqué une déstabilisation profonde de ces deux types d'enseignement qui, précisément, sont ceux qui visent à une plus grande démocratisation des études.

C'est aussi cette politique « d'amélioration qualitative de l'enseignement » qui a renvoyé plusieurs milliers d'ouvriers d'entretien des écoles de l'Etat, portant gravement atteinte aux services que ce réseau pouvait offrir aux élèves et le rendant ainsi moins compétitif par rapport aux autres réseaux.

La déclaration du gouvernement parle aussi de « mesures structurales » de rationalisation à prendre dans le secteur de l'enseignement.

J'interrogeais déjà le gouvernement à ce propos à la fin de l'année passée et lui demandais si cela signifiait sa volonté de fermer systématiquement les établissements scolaires dont le seuil de rentabilité ne serait pas atteint Or, vous savez comme moi que la décision prise sous la législature précédente, d'attribuer une enveloppe budgétaire réduite de moitié pour les frais de fonctionnement et de fournitures aura comme conséquence d'amener de nombreux établissements scolaires sous le seuil de rentabilité et de les obliger à fermer.

Faut-il rappeler que ce que vous avez baptisé du beau nom « d'autonomie de gestion » n'est en fait, monsieur le Vice-Premier ministre, que l'obligation pour les chefs d'établissement de l'Etat de trancher douloureusement, forcés qu'ils sont par des restrictions budgétaires répétées ?

J'ai appris par la presse que les membres du groupe Verplaatse avaient envisagé, le 18 mars dernier, de généraliser le système des enveloppes globales pour les frais de fonctionnement. Cela signifie-t-il que l'expérience a donné satisfaction, ou bien cette solution vous permettra-t-elle de fermer plus vite encore un nombre plus important d'établissements ?

En ce qui concerne l'emploi dans l'enseignement, le gouvernement a aussi annoncé la couleur : la politique de la législature précédente sera prolongée. La suppression de certaines orientations d'études et de certaines options ainsi que la volonté d'adapter l'encadrement du personnel à l'évolution de la population scolaire provoqueront de nouvelles suppressions d'emplois évaluées à environ 7 000.

Ce ne sont là que quelques exemples — éclairants — des mesures annoncées dans la déclaration gouvernementale de novembre 1985 auxquelles il faut encore ajouter celles, non encore exécutées, contenues dans le plan d'assainissement de mars 1984.

Mais la mesure la plus spectaculaire, en termes d'économies à réaliser, concerne les fonds des bâtiments scolaires.

La déclaration de mars 1984 prévoyait la réduction des cadres du personnel des différents fonds des bâtiments scolaires, ce qui n'a pas empêché la coalition au gouvernement d'installer l'administration du Fonds national de garantie des bâtiments scolaires qui, forte de plus de 30 fonctionnaires, ressemble à une véritable armée sud-américaine comptant beaucoup de généraux mais peu de soldats. Le Parti socialiste, à l'époque, avait proposé, comme solution « alternative » susceptible d'entraîner des économies, la fusion des quatre fonds créés par la loi du 11 juillet 1973.

Malheureusement, nous n'avons pas été écoutés. La fusion de ces fonds dont vous parliez hier, monsieur Hazette, et que vous connaissez particulièrement bien, aurait permis et permettrait toujours de répartir tout le personnel entre les différents services sans procéder à de nouveaux recrutements. Elle aurait permis d'utiliser au maximum les dotations pour les constructions scolaires. Malheureusement, le gouvernement, qui prétend gérer les deniers de l'Etat en bon père de famille, a procédé à l'installation du Fonds national de garantie en nommant deux hauts fonctionnaires généraux, un directeur général et un inspecteur général adjoint linguistique pour trente-six agents.

Le gouvernement a annoncé sa volonté de bloquer pratiquement toutes les constructions scolaires jusqu'à ce que soient connus les résultats de l'audit MacKinsey. Seuls sont autorisés les travaux de sécurité et de conservation des bâtiments et le parachèvement lorsque le gros-œuvre est terminé.

Le gouvernement compte économiser par ce biais plus de 9 milliards de francs, mais le plus gros de ces économies sera réalisé une fois de plus au détriment de l'enseignement officiel : Etat, communes et provinces.

En effet, seul le Fonds national de garantie, qui profite essentiellement à l'enseignement libre, recevra un crédit supplémentaire de 5,6 milliards alors que le Fonds des provinces et des communes ne recevra rien et que le Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat se voit amputé, à lui seul, de près de 6 milliards. Mon collègue, M. Hismans, reviendra plus en détail sur cette question tout à l'heure.

Cette décision, qui remet fondamentalement en cause l'équilibre du Pacte scolaire, m'amène tout naturellement à interroger le gouvernement sur la manière dont il envisage de réactiver la Commission nationale du Pacte scolaire. A ce propos, la semaine écoulée a été fertile en événements.

Certes, le Premier ministre a annoncé à plusieurs reprises sa volonté de voir la Commission du Pacte scolaire reprendre ses travaux, mais je me demande si cette volonté va au-delà d'une simple déclaration formelle. J'ai eu connaissance de la réponse du Premier ministre au président Spitaels qui l'interrogeait sur le respect de la règle du consensus et j'ai bien dû constater que cette réponse remettait fondamentalement en cause le fonctionnement de la Commission du Pacte scolaire tel qu'il avait toujours été pratiqué depuis maintenant vingt-sept ans.

Nous savons cependant que le Premier ministre ne désire pas casser la porcelaine et qu'il ne souhaite pas ranimer la guerre scolaire. Nous, socialistes, sommes aussi très attachés à la paix scolaire. C'est pourquoi, ces jours derniers, le président du PS a accepté de rencontrer les présidents des autres partis politiques, afin d'essayer de trouver une solution pour sauver la Commission du Pacte.

Ce serait faire preuve de mauvaise foi, monsieur le Vice-Premier ministre, que de nous accuser de faire « de l'obstruction pour l'obstruction » et de nous servir de la Commission du Pacte scolaire pour bloquer la politique du gouvernement, alors que l'actuel ministre de l'Education nationale francophone, M. Damseaux, tout comme son prédécesseur, reconnaît que l'application du capital-périodes a provoqué un déséquilibre en faveur de l'enseignement libre. M. Bertouille avait déclaré que l'application du capital-périodes avait donné une « attractivité » plus grande à l'enseignement libre par rapport à l'enseignement officiel et, plus récemment, le ministre Damseaux reconnaissait que, si l'on voulait corriger cette injustice, il faudrait trouver 800 millions. Ces déclarations démontrent bien que nous ne pratiquons pas une politique de blocage parce que nous sommes, aujourd'hui, dans l'opposition; en fait, nous n'utilisons la Commission du Pacte que pour veiller au respect de la paix scolaire, ce pour quoi elle a été créée.

Aussi, conformément aux promesses de M. Damseaux, je souhaite qu'une solution rapide et satisfaisante soit apportée à la question du capital-périodes, afin que la paix scolaire puisse être sauvée.

M. Hazette. — Vous ne voulez pas que cela se fasse par pouvoirs spéciaux ?

M. Collignon. — Ce n'est pas M. Hazette qui doit répondre, mais le ministre.

M. Mouton. — J'y viens dans un instant, monsieur Hazette. Prenez patience.

En développant ces différents points, j'ai voulu montrer les dangers que représente la loi d'habilitation pour l'enseignement dont pas un seul secteur n'est susceptible d'échapper aux mesures envisagées par vos pouvoirs spéciaux.

Et pourtant, le Conseil d'Etat, dans son avis sur ce projet de loi, conteste la légalité des pouvoirs spéciaux en matière d'enseignement. Il estime qu'aucune disposition du projet n'habilite expressément le Roi à prendre des mesures dans ce secteur sauf en ce qui concerne la création d'emplois et la résorption du chômage dans l'enseignement, matière traitée au point 6° de l'article 1er. A propos de cet article 1er, 6°, on ne peut s'empêcher de se demander s'il ne s'agit pas d'une farce de mauvais goût : en effet, après avoir annoncé un train de mesures qui provoqueront la suppression de milliers d'emplois dans l'enseignement, le gouvernement annonce des mesures spécifiques pour stimuler l'emploi... des enseignants.

Après avoir entendu les déclarations du ministre de l'Education nationale, secteur francophone, on peut redouter que cette stimulation de l'emploi se fasse seulement par l'engagement d'enseignants à l'armée. Et cette éventualité m'amène tout naturellement à dire un mot du statut de l'enseignement de l'Etat, comme l'a fait d'ailleurs, hier, M. Hazette, à l'occasion de son *maiden speech*.

J'aimerais obtenir une réponse claire à la question de savoir s'il entre dans les intentions du gouvernement de revoir le statut de l'enseignement de l'Etat et, dans l'affirmative, si cette révision peut se faire par voie de pouvoirs spéciaux.

J'ai posé cette question en commission, mais, jusqu'ici, les réponses n'ont pas démontré une unité de vue du gouvernement en la matière.

M. Hazette a déclaré hier, à cette tribune, que l'infléchissement des courbes démographiques doit faire craindre, à lui seul, des pertes d'emploi dans tous les réseaux d'enseignement.

Sans sous-estimer ce facteur démographique, je dois rappeler à M. Hazette que des milliers d'emplois ont été perdus depuis 1982, à la suite des mesures prises par ce gouvernement et que, demain, de nouvelles mesures en gestation dans les deux cabinets de l'Education nationale provoqueront encore des milliers de pertes d'emplois. De cela, monsieur Hazette, vous n'avez pas parlé hier.

Comme en 1982, toutes ces dispositions seront concrétisées par des arrêtés numérotés en dehors de toute négociation avec les organisations représentatives des enseignants.

Vous avez aussi, monsieur Hazette, évoqué deux dispositions du statut des enseignants, à savoir la mise en disponibilité et la réaffectation.

Si les propositions que vous avez formulées sont de nature, je le reconnais, à constituer une base intéressante de réflexion, il ne faut pas se limiter uniquement à une intégration des enseignants en disponibilité dans les carrières de la fonction publique. Ne faudrait-il pas, par exemple, revoir les dispositions statutaires de manière à permettre à ces enseignants d'effectuer des tâches administratives dans des établissements d'enseignement ainsi qu'au niveau des districts socio-pédagogiques de l'enseignement de l'Etat ? Ces enseignants ne pourraient-ils pas se voir confier des tâches pédagogiques soit d'animation, soit de formation au niveau des établissements d'enseignement et des districts socio-pédagogiques ?

Ne pourrions-nous pas, dans le cadre du personnel administratif du ministère de l'Education nationale, du Fonds des bâtiments scolaires et dans les services de l'enseignement du ministère de la Communauté française, réserver un pourcentage d'emplois à ces enseignants mis en disponibilité qui se verraient ainsi confier des tâches administratives ou des missions à caractère pédagogique ?

Ne pourrions-nous pas encore affecter certains membres du personnel en disponibilité aux services de l'inspection ?

Voilà d'autres pistes de réflexion qui ne sont pas, je pense, en opposition avec les propositions que M. Hazette a formulées hier à cette tribune.

Avant d'en terminer, j'aimerais encore aborder un point qui me semble capital pour l'avenir de notre système d'enseignement : l'exposé des motifs du projet de loi annonce qu'un traitement équitable de tous les réseaux sera assuré. Ce sont les mêmes termes que ceux de la déclaration gouvernementale; il s'agit de la condition préalable mise à la communautarisation de l'enseignement.

Ceux qui, ces derniers mois, ont suivi le dossier de la communautarisation de l'enseignement, ne pourront pas se départir d'un sentiment d'incrédulité face à la « solution » retenue par l'accord de gouvernement de novembre 1985.

Que constate-t-on ? Que cette communautarisation est renvoyée une fois de plus aux calendes grecques — et, au plus tôt, en fin de législature — « et pour autant qu'un traitement équitable pour tous les réseaux ait été trouvé ».

Alors je m'interroge : Qu'est-ce qu'un traitement équitable pour tous les réseaux ?

Il ne s'agit certainement pas d'un traitement égal. Si la mémoire m'est fidèle, lorsque vous négociez l'accord de gouvernement, le texte initial, je crois me souvenir, prévoyait un traitement égal pour tous les réseaux d'enseignement. Si cette formulation avait été maintenue, elle se serait très certainement heurtée à de vives réactions puisque la loi du Pacte scolaire ne prévoit en aucun cas l'égalité de traitement entre les réseaux. Cette formulation aurait au moins eu le mérite de la clarté, alors que, maintenant, nous nageons dans le flou le plus complet.

Cela signifie-t-il qu'on tiendra compte de la spécificité de l'enseignement de l'Etat et des obligations, souvent coûteuses, qui lui sont imposées ?

Encore faudrait-il pouvoir comparer des choses comparables. Or, les spécificités reconnues aux différents réseaux d'enseignement rendent les comparaisons très difficiles, voire impossibles. Le précédent ministre francophone de l'Education nationale avait lui-même insisté sur les difficultés à établir un coût comparé des divers réseaux. Il faut pour cela connaître les obligations de chaque réseau et pouvoir cerner exactement les sources de financement de chacun.

Si, pour certain réseau, les sources de financement sont aisées à déterminer, il n'en est pas toujours ainsi. C'est pourquoi le Parti socialiste pose la question de savoir si les sociaux-chrétiens sont prêts à accepter que le revisor d'entreprises soit imposé à l'enseignement libre.

M. Windels. — Mais il y a un contrôle !

M. Mouton. — Je rappellerai encore que, lors de la signature du Pacte scolaire, l'enseignement libre avait accepté un traitement différent

comme prix à payer pour conserver sa liberté pédagogique. Est-il prêt à y renoncer maintenant en échange d'avantages matériels supplémentaires ?

Alors seulement, on pourra commencer à parler de traitement équitable mais, à ces conditions, la communautarisation de l'enseignement risque encore d'attendre fort longtemps.

M. Windels. — Vous supposez qu'il existe un traitement financier égal en ce moment, monsieur Mouton. Pas du tout !

M. Mouton. — Je crois avoir été suffisamment clair en vous faisant la démonstration que l'enseignement libre avait accepté à la signature du Pacte scolaire un traitement différent...

M. Windels. — Qui subsiste encore !

M. Mouton. — ... pour pouvoir conserver sa liberté pédagogique.

Mon dernier propos concernera l'enseignement des langues dans l'enseignement fondamental. Je me réjouis de la volonté exprimée par le ministre de l'Éducation nationale francophone de développer l'enseignement des langues dès le fondamental.

Cependant, je m'inquiète de la manière dont cette proposition est envisagée. L'enseignement de la seconde langue serait rendu obligatoire dès la troisième année primaire mais il s'agirait de l'enseignement de la seconde langue nationale, c'est-à-dire la généralisation de l'étude du néerlandais dans toute la Wallonie. Si je comprends encore qu'on puisse enseigner le néerlandais dès la troisième année primaire dans les dix-neuf communes de l'agglomération bruxelloise, je m'interroge sur le bien-fondé d'une décision qui obligerait tous les enfants de Wallonie à apprendre prioritairement une langue dont ils n'auront peut-être jamais l'emploi dans leur vie professionnelle future. Je ne citerai que le cas d'une région que je connais bien : la région liégeoise ; je pense que la connaissance de l'allemand ou de l'anglais y est souvent plus utile.

M. Eicher. — Bravo !

M. De Bondt. — Il est dangereux de connaître le néerlandais, car vous pourriez ainsi comprendre nos propos !

M. Mouton. — Pourquoi ne pas laisser le choix aux parents plutôt que de vouloir leur imposer une décision ?

Je m'interroge aussi sur le coût d'une telle opération. Que pensez-vous, monsieur le Vice-Premier ministre, d'une telle idée qui, selon les déclarations de M. Damseaux, coûterait très cher : quelque 2,2 milliards ?

Que pensez-vous également de la déclaration faite à la presse par le ministre de l'Éducation nationale, à savoir qu'il préférerait supprimer 1 000 fonctionnaires supplémentaires afin de pouvoir généraliser l'enseignement de la seconde langue ?

Permettez-moi encore, monsieur le Premier ministre, de m'étonner devant la légèreté de certaines déclarations : d'un côté, on nous annonce des coupes sombres supplémentaires dans le secteur de l'enseignement, on nous dit qu'elles feront très mal et que tout le monde devra faire des sacrifices et, de l'autre, on enregistre des propos étonnants et discordants de la part du ministre en charge du secteur francophone de l'Éducation nationale.

En conclusion, je pense, monsieur le Premier ministre, que les enseignants, que les fonctionnaires méritent d'être traités avec un peu plus de considération. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Kerpel.

De heer De Kerpel. — Mijnheer de Voorzitter, bij de besprekingen in de bijzondere commissie heb ik de gelegenheid gehad mijn bekommernissen met betrekking tot de geplande regeringsmaatregelen in de openbare diensten, te vertolken. Op het merendeel van de gestelde vragen heb ik een accuraat antwoord gekregen. Er werden zelfs door de regering toezeggingen gedaan die nauwkeurig werden weergegeven in het uitstekend verslag van de collega's Hatry en Van houtte.

Hierdoor wordt de bespreking in openbare vergadering sterk vereenvoudigd en kan ik er mij toe beperken het standpunt van de CVP-fractie uiteen te zetten met betrekking tot de implicaties die artikel 1, 2°, zal hebben op de openbare diensten in het algemeen en de overheidsbedrijven in het bijzonder.

De oppositie beschuldigt de regering ervan een aantal openbare diensten geleidelijk te willen afschaffen — zelfs uit te verkopen — om de activiteiten waarmee ze tot dusver belast waren, toe te vertrouwen aan de privé-sector. De regering betwist uiteraard deze beschuldigingen. Maar er dient te worden gezegd dat sommige verklaringen uit sommige hoeken de ongerustheid van het overheidspersoneel opwekken en aanwakkeren.

Ik vind dat bijzonder spijtig omdat voor de eerste maal sedert vele jaren in het regeerakkoord, dat door middel van dit wetsontwerp zou moeten worden verwezenlijkt, nieuwe serieuze kansen zijn ingebouwd voor de openbare diensten en meer speciaal voor de overheidsbedrijven. Deze kans bestaat in de zogenaamde responsabilisering.

Het dient te worden gezegd dat het overheidsbeleid inzake het openbaar ambt gedurende vele jaren allesbehalve coherent is gebleken met het gevolg dat de ambtenaren, en dan vooral de leidende ambtenaren, een allesbehalve benijdenswaardige plaats hebben toegewezen gekregen in ons staatsbestel. Elke verantwoordelijkheid bij de uitoefening van hun ambt werd vaak totaal uitgehold.

De oorzaken van deze betreurenswaardige evolutie liggen voor de hand :

1. In plaats van een eigen management te stimuleren wordt het beleid meer en meer gekenmerkt door een verregaande politisering van alle beslissingen, dit niet alleen op de hoogste maar ook op de laagste echelons ;

2. Erger nog, de openbare diensten worden door sommige gezagsdragers misbruikt om bepaalde maatschappijvisies door te drukken, wat als evident wordt beschouwd ;

3. De openbare sector wordt sinds jaren beschouwd als een ultiem vangnet dat moet toelaten de werkverschaffing op peil te houden en — waarom het niet cru stellen ? — een aantal werklozen bezig te houden ;

4. In de openbare diensten, maar inzonderheid in de overheidsbedrijven, worden in de meeste gevallen de werken en leveringen niet op grond van eigen specifieke bedrijfseconomische redenen aanbesteed en toegewezen, maar op basis van politieke opties genomen buiten deze diensten of bedrijven, soms geïnspireerd door een zogeheten industrieel beleid, maar zelden in overeenstemming met de wetmatigheden van de betrokken openbare dienst of het betrokken overheidsbedrijf.

Dit alles heeft tot gevolg dat de goede werking daaronder is gaan lijden, dat de dienstverlening aan de bevolking vaak te wensen overlaat, dat de kostprijs van de geleverde prestaties overdreven hoog is. Met het gevolg dat *mutadis mutandis* luide stemmen opgaan om aan deze situatie een einde te maken door de rationalisering van deze diensten en, waarom niet, in sommige gevallen de ontmanteling.

De openbare diensten worden aldus voortdurend « gesandwich » tussen twee tendensen, enerzijds de verstaatsing in collectivistisch perspectief en anderzijds de privatisering aangeprezen uit een Thatcheriaanse visie.

Het antwoord van de CVP op deze situatie is nogal duidelijk.

De overheidsdiensten en meer in het bijzonder de overheidsbedrijven, dienen opnieuw verantwoordelijk gesteld te worden voor hun specifieke opdracht in een samenleving waarin het algemeen belang nog altijd de voorrang moet hebben op het privé-belang zelfs als dit privé-belang geponeerd wordt door sterke financiële groepen.

Deze responsabilisering moet in de eerste plaats tot uiting komen in een doorzichtig begrotingsbeleid waarbij niet alleen in de overheidsbedrijven maar zelfs in de gezagsadministraties de karig beschikbare financiële middelen optimaal worden benut.

Met het oog op de optimale benutting van de beschikbare middelen moeten, waar mogelijk, beheerscontracten worden gesloten waarbij de respectieve rechten en plichten van de centrale overheid, van de betrokken dienst en de gebruikers van de aangeboden service nauwkeurig worden omschreven.

De verbintenissen aangaande binnen het raam van deze beheerscontracten dienen angstvallig te worden gerespecteerd door de drie partijen, wars van de politieke wisselvalligheden van het beleid, terwijl voor alle betrokken partijen de miskenning van de aangegane contracten op passende wijze dient te worden gesanctioneerd.

Ik ben van mening dat de regering in de gegeven omstandigheden deze uitdaging moet aandrufen. Wij weten dat de weg om deze doelstellingen te bereiken bijzonder moeilijk is, dat er heel wat hinderpalen zullen opduiken en dat het gevaar voor wat ik zou noemen deviaties bijzonder groot is.

Ik wens de regering de verzekering te geven dat wij bereid zijn te ijveren voor de verwezenlijking van de vooropgestelde doelstellingen maar terzelfder tijd wensen we duidelijk te stellen dat wij nauwkeurig

zullen toezien op deze deviaties, waarover ik het had, om ze met alle mogelijke middelen te beletten. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, à la Chambre comme au Sénat, le groupe auquel j'appartiens a eu, à plusieurs reprises, l'occasion de faire part de ses craintes quant aux possibilités que le projet de loi offre au gouvernement d'intervenir tant dans les services publics que dans les entreprises publiques.

Nous craignons d'abord — et nous n'avons pas été rassurés par certaines réponses qui nous ont été données — un effet cumulatif des possibilités offertes en matière d'assainissement avec les plans et les mesures déjà prises antérieurement. La plupart des entreprises publiques ont été soumises à une obligation de maintenir leur budget en équilibre, compte tenu d'une intervention de l'Etat amputée chaque année de 1 p.c. La masse salariale doit ainsi être ramenée en trois ans au niveau de celle de 1983, soit moins 3 p.c.

Or, la possibilité vous est clairement offerte d'imposer des mesures complémentaires. Il ne faut pas cacher l'inquiétude qui règne à cet égard. On peut demander des efforts aux gens, mais pas en vain. On ne peut surtout pas les pénaliser en les soumettant à de nouvelles obligations.

Ce serait, en fait, conduire vers la paralysie, ce qui justifierait alors la prise d'autres mesures, les objectifs social et économique assignés aux entreprises publiques n'étant plus rencontrés parce que celles-ci auraient perdu les possibilités de les rencontrer.

Incontestablement, cette porte de sortie existe, grâce au projet de loi que vous nous demandez d'adopter : vous pourrez modifier les contrôles, la composition des organes de gestion, et, en vue de réduire les dépenses publiques, envisager de céder tout ou partie des activités des entreprises concernées.

Une forte pression existe, il ne faut pas se le cacher. A titre d'exemples, on peut citer : l'entretien, la signalisation et les travaux de voie à la SNCB, les financements alternatifs — dont personne n'a encore sérieusement démontré le moindre coût —, l'écrémage de certains créneaux de la RTT et la privatisation, conséquence ultime de la politique de filialisation de la Sabena.

Je lisais, il y a peu, une étude de la Société générale qui illustre clairement cette philosophie du rejet de l'Etat à tout prix. Cette étude utilise des critères dits « objectifs » pour démontrer l'inefficacité des pouvoirs publics, en maillant souvent la réalité. Ainsi, on reproche aux participations publiques dans certaines entreprises de n'être pas ou d'être peu efficaces mais on oublie de rappeler que, souvent, les pouvoirs publics ont dû intervenir là où le secteur privé se dégageait. Ainsi, en construction navale, « qui » réclame une aide accrue de l'Etat, si ce n'est l'autre partenaire, en l'occurrence la Société générale ? Faut-il rappeler l'exemple, bien connu dans ma région, des cristalleries du Val-Saint-Lambert ? Il est vrai qu'aujourd'hui, il est de bon ton de vouloir privatiser. Dans un pays voisin, un ministre vient d'ailleurs de se voir confier cette tâche. Au moins, les Français ont-ils décidé de franchir le pas de l'hypocrisie.

Je mets en garde contre le danger d'aller en ce sens, sans réflexion, sans analyse sérieuse et, surtout, sans débat. Les exemples étrangers montrent que la privatisation est une opération qui n'est rentable qu'à très court terme.

Elle provoque — c'est vrai — un afflux d'argent neuf dans les caisses de l'Etat, mais est non rentable pour l'usager, à moyen terme. On peut citer la hausse des tarifs et les difficultés rencontrées face à plusieurs interlocuteurs au lieu d'un seul.

Il est vrai que certains services publics ne fonctionnent pas bien. Mais il est exact aussi qu'une situation déficitaire dans ces services ne peut être assimilée automatiquement à un mauvais fonctionnement. Deux critères non comptables interviennent : le rôle social et, surtout, la portée des services rendus. Le rendement social semble cependant définitivement remplacé par le rendement financier.

D'ailleurs, au sujet du rôle social et des services rendus, pourriez-vous trouver beaucoup d'usines privées capables de fonctionner si la SNCB était supprimée, sous prétexte que celle-ci coûte cher et que chacun dispose d'une voiture ? Il s'agit d'une caricature, mais j'affirme que personne, jamais, n'a démontré qu'une privatisation coûte moins cher à la population. J'estime qu'un grand débat démocratique, qui ne soit pas détourné par des affirmations uniquement idéologiques, est nécessaire à ce sujet. En agissant par pouvoirs spéciaux, le gouvernement se dirige vers un affrontement certain avec les organes de gestion, avec ses propres hauts fonctionnaires et, hélas, également avec ses agents.

Les entreprises publiques sont, en quelque sorte, le patrimoine de toute la population ; ce patrimoine doit certes être modernisé, rénové. Il doit aussi être adapté aux circonstances actuelles. Telle est d'ailleurs notre volonté, quoi qu'en disent certains doctrinaires pour qui le mot « privatisation » est devenu une religion.

Il n'est pas possible de vous faire confiance à ce sujet. Vos réponses ont jusqu'à présent été floues, comme d'ailleurs est flou votre projet. Vous comptez diminuer les dépenses publiques, ce qui suppose, sans doute, une intervention moindre de l'Etat dans les entreprises publiques. Mais vous prétendez en même temps ne pas augmenter les tarifs. Il ne reste dès lors que la compression de personnel et la mise en œuvre de nouvelles restructurations qui, menées par vos soins, vont toujours dans le sens d'une réduction du service et des services rendus.

Deux questions précises doivent être posées. Tout d'abord, estimez-vous que les plans d'assainissement et les mesures générales imposées notamment à la SNCB, aux STI, à la SNCV, aux postes et autres organismes soient suffisants ? Ensuite, estimez-vous qu'une gestion privée soit plus rentable pour la collectivité et plus efficace pour la préservation des intérêts de nos concitoyens en général ?

Venons-en maintenant aux services publics.

En visant l'assainissement des finances publiques et, notamment, en s'accordant la maîtrise de l'octroi des subventions, indemnités, allocations, directement ou indirectement à charge de l'Etat, le gouvernement s'approprie, entre autres, les armes nécessaires pour modifier à son gré l'organisation des provinces et des communes.

Qu'entendez-vous par les termes « rationaliser et redéfinir les missions des institutions publiques » ? Quand on connaît l'application que met le gouvernement à déstabiliser le secteur public, on peut craindre qu'en justifiant sa position par la réduction des charges publiques, ces mesures ne constituent pour lui la possibilité d'accentuer cette déstabilisation.

Les mesures qui pourraient être prises à l'égard de la fonction publique en vertu des présents pouvoirs inquiètent, quand on sait que le potentiel humain au service du secteur public diminue chaque année. Comment le gouvernement compte-t-il alors assurer l'efficacité du secteur public ?

Qu'en sera-t-il du devenir des services et des statuts du personnel ? Le gouvernement compte-t-il négocier préalablement avec les organisations syndicales du secteur public ?

Qu'advient-il des administrations communales, soumises à un plan d'assainissement, qui n'auront pas réalisé l'équilibre budgétaire en 1988 ?

Lorsque le gouvernement déclare ne plus vouloir s'attaquer, au-delà des 2 p.c. d'indexation, au pouvoir d'achat, vise-t-il également le personnel du secteur public ?

Qu'en est-il exactement de l'harmonisation des pensions ?

Le gouvernement veut-il réduire ou supprimer les primes de décès, les primes de fin d'année ou les indemnités pour accidents de travail ?

Ces questions se justifient par les possibilités que le texte du projet offre au gouvernement de procéder à la réduction ou à la limitation des dépenses des pouvoirs locaux. Que fait-il de l'autonomie communale ?

Tout le monde sait que le Fonds des provinces et celui des communes ne font pas particulièrement l'objet de la sollicitude gouvernementale. Les dépenses communales — c'est un dernier élément — prises en charge par l'Etat et destinées notamment à la formation des policiers ne cachent-elles pas une intention précise tendant à la centralisation ?

Face à l'appauvrissement généralisé des citoyens, les difficultés financières des CPAS s'accroissent et le rôle social des institutions locales devient de moins en moins satisfaisant et facile. Il est vrai qu'on crée les restaurants du cœur et la soupe populaire !

Toutes ces remarques s'inscrivent dans la logique de ce gouvernement qui n'a pas épargné le secteur public et qui, par des mesures précises, ne permet plus à l'administration, aux entreprises publiques et aux parastataux de remplir correctement leur mission pour satisfaire les besoins exprimés par les citoyens. Par ses mauvaises actions, le gouvernement mine le bon fonctionnement du secteur public et il justifie, voire favorise régulièrement, le recours à l'initiative privée. Le secteur privé s'appropriera de cette façon une part du marché jusque-là occupée par le secteur public.

Cette substitution du privé n'aura lieu que dans des secteurs qui se sont avérés rentables. Dans les autres domaines, on laissera l'Etat porter la responsabilité d'un mauvais fonctionnement. Cette privatisation et ce retrécissement du champ d'action des pouvoirs publics, justifiés par des impératifs budgétaires, ne satisferont certainement pas l'ensemble de nos concitoyens.

Il est peut-être nécessaire de revoir certaines choses dans le secteur public, nous ne le nions pas, mais cette réforme devrait être réalisée

avant tout dans le but de faciliter la vie des citoyens. Cela ne semble pas être le cas actuellement. Et je termine.

Depuis un certain temps, critiquer le gouvernement et son action, ou plutôt son manque d'action, ne pose pas de problème. Il suffirait, en général, de présenter à cette tribune une revue de presse des journaux qui viennent de la majorité. La matière, qui est abondante, traduit le malaise de ceux que *La Libre Belgique* appelle aujourd'hui : « Les supporters les plus fidèles de Martens VI ». Cette expression est significative. Ceux qui soutiennent la majorité par raison deviennent de plus en plus critiques. Et pour rappeler les vertus théologales : « Ils avaient la foi, il leur reste une hypothétique espérance, mais demain ils ne pourront plus que vous offrir la charité. » Il ne vous restera bientôt plus que les supporters, mais vous savez combien ils sont versatiles.

M. Martens attend ! Et il devra attendre encore jusqu'au 13 avril — soit exactement six mois après les élections — parce qu'il lui manquera, jusqu'à ce moment-là, non seulement son bras droit, qui est actuellement en pleine convalescence, mais aussi son bras gauche, c'est-à-dire l'ACW, qui prendra position le 12 avril. Et nous sommes vraiment curieux de connaître ses prises de position.

Le Premier ministre a déclaré hier : « N'attendez pas de ma part un feu d'artifice, car ceux qui ne se préoccupent que du spectacle font l'actualité, mais ne restent pas dans l'histoire. »

Je ne sais pas quels ministres sont ceux qui font le spectacle, mais le Premier ministre restera certainement dans l'histoire, du moins dans celle du secteur public, non pas comme un artificier mais plutôt comme un incendiaire. On a connu dans le passé d'autres incendiaires célèbres, mais je ne pense pas que l'histoire aura retenu Néron comme un exemple à suivre ! (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer André Geens.

De heer A. Geens. — Mijnheer de Voorzitter, deze voormiddag hebben wij er nog op gewezen dat de regering adviezen van de Raad van State gebruikt en misbruikt naar eigen goeddunken. Bij het begin van de bespreking van het 2° van artikel 1, wil ik eveneens erop wijzen dat de Raad van State toch een vrij belangrijke opmerking betreffende dit artikel heeft geformuleerd. De Raad vindt het artikel onduidelijk en onnauwkeurig en vermoedt dat hierdoor problemen zullen rijzen bij het beoordelen van de koninklijke besluiten en de wetten die naar aanleiding van dit artikel zullen ontstaan.

En er is meer. De inhoud van dit artikel van het wetsontwerp stemt volledig overeen met wat reeds vier jaar geleden in de volmachtwet werd bepaald. Wij vragen ons dus af waarom opnieuw hetzelfde wordt herhaald, want in de regeringsverklaring van 1981 stond reeds : « Het regeringsbeleid dreigt vleugellam te worden wanneer het begrotingstekort ongeoorloofde proporties aanneemt. Essentieel in de uitbouw van het herstelbeleid is het terugschroeven van het begrotingsdeficit. » Dat was vier jaar geleden ! Wij hebben toen meegemaakt dat gedurende vier jaar, jaar na jaar, de doelstellingen werden verlegd. De eerste doelstelling, 6,9 pct. van het bruto nationaal produkt, in 1985, was even moedig als die welke de regering vandaag vooropstelt. Toen werden er cijfers op geplakt; het tekort diende te worden beperkt tot 200 miljard. In 1983 werd deze doelstelling verlegd en in 1984 gebeurde dit nog eens; toen beoogde men 11,5 pct. van het bruto nationaal produkt in plaats van de oorspronkelijke 8,3 pct.

In de algemene toelichting bij de begroting van 1984 werd ook een streefdoel opgegeven; dit werd alleen bereikt door het verschuiven van een aantal lasten naar de toekomst. Hiervan draagt men nu trouwens de gevolgen.

Over de begroting van 1985 hoeven we niets meer te zeggen, daaraan werd in deze vergadering tijdens de afgelopen dagen reeds meer dan voldoende aandacht besteed.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, bij het aantreden van deze regering — en ik weet, u maakte geen deel uit van de vorige regering, maar gezien de uitspraken tijdens de verkiezingen, kunnen wij spreken over dezelfde regering — is men vertrokken met een overheidsschuld van 2.400 miljard, wat toen reeds werd beschouwd als een fundamenteel en essentieel probleem. Nu bedraagt die schuld 5.074 miljard. Dit betekent — en we discussiëren niet over een cijfertje minder of meer — 115 pct. van het bruto nationaal produkt.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Of het nu 110 of 115 is, het feit dat het meer is dan 100 pct. is al ernstig genoeg.

De heer A. Geens. — Vergelijken wij even met onze buurlanden : voor Frankrijk waarop wij wel eens neerkijken, bedroeg dit 36 pct., in

Luxemburg 15 pct., in Duitsland 42 pct. en in Nederland, dat thans ook een gevaarlijke weg opgaat, wordt 72 pct. bereikt. Die vergelijking geeft toch heel wat te denken.

Nu komt de regering met nieuwe voorstellen. Zij zegt te streven naar een tekort van 8 pct. van het bruto nationaal produkt. In haar macro-economische hypothese stelt de regering, en de Vice-Eerste minister heeft dit vanochtend nog bevestigd, een inflatie voorop van 2,5 pct. Het mag zelfs iets minder worden en wanneer de bestaande tendens voortduurt zal dit inderdaad het geval zijn. Maar de Vice-Eerste minister heeft gelijk voorzichtig te zijn. Wanneer wij rekening houden met deze inflatievoet en met een toename van het volume van het bruto nationaal produkt met 1,3 pct. en met het streven van de regering het tekort terug te brengen tot 8 pct. dit jaar en tot 7 pct. in 1989, dan vraag ik me af of de regering op dat ogenblik haar doel bereikt heeft, namelijk het doorbreken van de spiraal van de zelfvoedende kracht van de interestlasten. Bij een tekort van 8 pct., respectievelijk 7 pct. en vooral bij de reële interesten die moeten worden betaald, zal volgens mij de zelfvoedende kracht van de interestlasten nog steeds niet zijn gestopt. De Vice-Eerste minister wil vergelijken met de andere Europese landen, zoals men dit in 1981 gedaan heeft, toen 7 pct. de norm was van het gemiddelde van het Europees tekort. Dit gemiddelde is ondertussen gedaald tot 5 pct. Ik merk op dat ook de andere Europese landen een belangrijk punt hebben gemaakt van het terugschroeven van hun overheidstekort zodat wij er kunnen van uitgaan dat wij in 1989 opnieuw met een belangrijk nadeel zullen worden geconfronteerd, van 3, 4, mogelijk 5 pct. Ik vraag het me af.

In ieder geval zijn de huidige doelstellingen scherp gesteld; ze zijn ambitieus. Het zou schitterend zijn mocht de regering ze bereiken maar dan op voorwaarde dat de manier, waarop ze bereikt worden, sociaal verantwoord is. Ik kom daarop terug.

Zelfs dan zal op dat ogenblik nog niet voldoende weg zijn afgelegd om ons land opnieuw in het koppeloton te brengen en een deel terug te winnen van het vertrouwen van de investeerders.

Ik heb er reeds op gewezen dat de rijksschuld enorm toegenomen is. Gelet op de maatregelen die de afgelopen jaren werden genomen, rijzen toch vragen bij de maatregelen die nu worden voorgesteld. Verschillende instituten hebben de totale opbrengst van de verscheidene matigingen en inleveringen berekend. Ik zal één van die berekeningen lezen en zou graag de opmerkingen van de Vice-Eerste minister hieromtrent kennen. Als het hem mogelijk is onmiddellijk op deze cijfers in te spelen, zou ik dit verkiezen. Ik zou het evenwel kunnen begrijpen mocht dit niet het geval zijn.

De totale opbrengst van de bijzondere heffingen zou in 1984 63,8 miljard hebben bedragen en in 1985 133,7 miljard. Voor het Fonds voor het financieel evenwicht van de sociale zekerheid bedroegen deze in 1984 29 miljard, waarvan 24,6 miljard voor de werkloosheid, die voor 14 miljard afkomstig was uit loonmatiging.

In 1985 ging het om 63,7 miljard waarvan 48,5 miljard afkomstig is van loonmatiging. Het is gemakkelijk dan te spreken van sanering van de sociale zekerheid en te verklaren dat het stelsel van de sociale zekerheid in evenwicht is. Indien we de lasten op het loon nog met een paar procenten verhogen, is het tekort van de sociale zekerheid volledig weggewerkt en hoeven er geen rechtstreekse bijkomende kredieten van de begroting naar de sociale zekerheid worden overgedragen.

Wat hebben deze maatregelen teweeggebracht ? Het gezinsverbruik is in 1982 gedaald met 1,4 pct., in 1983 zelfs met meer dan 7 pct., in 1984 met meer dan 3 pct. Voor 1985 heb ik niet het jongste cijfer, maar er is nog steeds een daling van het verbruik.

Dit heeft gevolgen voor de binnenlandse vraag met alle bijkomende multiplicatoren die ermede gepaard gaan. U weet dat de economie in de ons omringende landen in hoofdzaak werd aangezwendeld door de binnenlandse vraag. Dat is bij ons dus niet het geval geweest.

Bij een onderzoek naar de evolutie van de lonen, de prijzen en de koopkracht zien wij dat, wanneer we een vergelijking maken van de brutolonen in de nijverheid met het indexcijfer van de consumptie-prijzen, er een verschil is van 1981 tot 1985 van min 8 pct. Dat is toch een vrij belangrijke vaststelling bij de beoordeling over de afgelopen periode. De vraag kan worden gesteld waarom wij deze cijfers vermelden en wat het te maken heeft met de huidige bespreking. Volgens mij zeer veel en wel bepaald de vraag te weten of het in deze richting is dat de regering verder zal gaan. U heeft bepaald dat het niet over nieuwe bijkomende fiscale lasten zou gaan. Ik geloof u graag, maar er zijn methodes genoeg om onrechtstreeks te zorgen voor een daling van het inkomen zonder dat het als fiscale last wordt bestempeld. U zult zich herinneren dat men in verschillende debatten die de verkiezingen zijn voorafgegaan geregeld boompjes heeft opgezet over het feit of het nu ging over bijkomende fiscale lasten of niet. Wij zullen nog cijfers vermelden.

Ik geef een concreet voorbeeld in verband met het inkomensverlies. Een bepaalde organisatie heeft de berekening gemaakt wat het inkomensverlies betrof. In reële cijfers voor een gezin met één loontrekkende en twee kinderen — men kan dat oneindig uitbreiden maar het is een voorbeeld — met een bruto maandelijks inkomen van 25 000 frank, dat is minder dan het minimum, als mijn informatie juist is, is er een verlies aan koopkracht van 2,74 pct. Voor de inkomens vanaf 27 000 frank is er een verlies aan koopkracht van 7,12 pct. gaande tot 9,86 pct. voor een bruto maandelijks inkomen van 70 000 frank. Eigenaardig genoeg is er daarna opnieuw een daling van het verlies. Voor de inkomens van 100 000 frank bedroeg het 9,24 pct. en voor de inkomens van 150 000 frank 8,4 pct. Ik wil daarmee aantonen dat men gedurende de afgelopen vier jaar tijdens welke voor het grootste gedeelte met volmachten is geregeerd, ingevolge de inlevering, de koopkracht van de bevolking fundamenteel heeft aangetast, en dat men er, niettegenstaande deze inlevering, niet in geslaagd is de overheidsfinanciën te saneren.

Er is een duidelijke verschuiving gebeurd van de inkomsten uit arbeid naar de inkomsten uit vermogen. Ik heb de cijfers reeds in de commissie gegeven. De inkomens uit vermogen zijn gedurende de afgelopen jaren gestegen van 10 pct. tot 17 pct. Zij waren gedurende de jaren 60 en 70, lichtjes variërend, op ongeveer 10 pct. blijven stagneren. De inkomens uit lonen zijn duidelijk gedaald met de percentages die ik heb opgegeven.

Waar zijn deze inkomens naartoe gegaan en hoe komt het dat deze aanvullende gezinsinkomens, in hun globaliteit uit vermogen, zo sterk zijn verhoogd? Welnu, dat is het gevolg van de grote behoefte en de hoge interest die wordt geboden omwille van de aanzienlijke overheids tekorten.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, ik wil nog graag een ander cijfer aanhalen om aan te tonen dat wij fundamentele vragen hebben bij de manier waarop zal worden gesaneerd. Daarom trent weten wij immers nog niets.

Het koopkrachtverlies van de werklozen tijdens de afgelopen regeerperiode is ook één van de elementen waar weinig over gezegd is. Als wij de berekening maken van de inlevering van de werklozen komen bepaalde eigenaardige situaties aan het licht. De wachttuitkeringen voor jonge samenwonenden van 18 jaar vertonen een vermindering van niet minder dan 42 pct. Voor jonge samenwonenden van 25 jaar is er een vermindering van 52 pct. De maximumuitkeringen voor een samenwonende werkloze daalt het eerste jaar met 18 pct.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, is het op deze wijze dat de regering haar uitgaven zal verminderen? Wij vragen het ons af. Wij zouden graag enige duidelijkheid hebben over de opties die de regering heeft genomen.

Wij hebben gesproken over de inkomensverliezen, alsook over de staatsschuld, maar wat gebeurt er met het voor u zo belangrijke element van de fiscaliteit?

Voor 1981 was de totale fiscale druk in procenten van het BNP in België 43,3 pct. Dat zijn cijfers van de Nationale Bank en niet van mij. Voor 1985 bedroeg die druk, eveneens volgens de Nationale Bank, 47,6 pct. In termen van het BNP betekent zulks een stijging van 4,3 pct. in de afgelopen vier jaar.

Ik weet wel dat u in de regeringsverklaring hebt gesteld dat er geen stijging meer mag zijn van de fiscale en de parafiscale druk. Maar wat ik zonet aanhaalde zijn de feiten uit de voorbije volmachtperiode. Dat is toch een belangrijk element.

Wat zien wij in verband met de overheidsuitgaven, mijnheer de Vice-Eerste minister? Dan wanneer voor de totale Europese Gemeenschap het aandeel van de overheidsuitgaven voor 1984 49,2 pct. bedroeg, is dit in België nu nog steeds constant 60 pct. Voor de totale Europese Gemeenschap is het cijfer in 1985 gedaald tot 48,6 pct. Deze vele cijfers zijn wellicht wat moeilijk om te aanhoren. Zij geven echter aan wat er gebeurd is in de afgelopen jaren. De combinatie van al die factoren heeft ervoor gezorgd dat er een verlaging van inkomsten was, dat de staatsuitgaven even hoog zijn geweest, dat de overheidsschuld is verdubbeld en dat er geen fundamentele oplossing is gekomen.

Gisteren heb ik reeds gezegd dat de bedrijven nu al genoeg zuurstof hebben gekregen. De grote vraag blijft: wat hebben zij ermee gedaan? Hierop hebben wij geen antwoord gekregen, ook niet van de Eerste minister gisteren. Wij blijven hierover in het ongewisse.

De beheersing van de overheidsfinanciën zal een hopeloze onderneming blijven, indien men niet durft te raken aan bepaalde heilige koenen. Het stelsel van de gesubsidieerde vrijheid, een vrijheid die er hoofdzakelijk in bestaat vrij de omvang van de uitgaven te bepalen, maar de rekening integraal naar de Staat toe te schuiven, is niet alleen niet houdbaar, maar ook onaantvaardbaar. Wij houden van vrijheid, maar wie die vrijheid liefheeft, moet er iets voor over hebben.

De beheersing van het geld van de gemeenschap moet snel en doeltreffend worden gecontroleerd en gesanctioneerd. Daarom moeten de Gemeenschappen en de Gewesten een grondige verantwoordelijkheid krijgen inzake het verwerven en het aanwenden van overheidsinkomsten. Hierdoor is een zuiniger overheidsbeleid mogelijk en kan er een einde worden gemaakt aan de miljarden verslindende, ondoorzichtige compensaties en overhevelingen van links naar rechts, van noord naar zuid. Daarom pleiten wij voor een nieuw federalistisch enthousiasme, dat in 1982 aanwezig was, maar door de regering-Martens V in de diepvriezer werd gestopt. Wij hopen dat de regering hieraan nieuwe impulsen kan geven ten voordele van de industriële vernieuwing, die wij broodnodig hebben. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kenzeler.

De heer Kenzeler. — Mijnheer de Voorzitter, in het wetsontwerp tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning, dat hier thans wordt besproken, beangstigt mij de formulering van artikel 1, 2°, en ik denk met mij nog vele anderen.

De formulering van het artikel is zodanig dat men er nergens kan uit opmaken op welke precieze terreinen de te nemen regeringsmaatregelen betrekking zullen hebben. Dit schept een zeer groot aantal mogelijkheden. Vandaar dat men gerust mag stellen dat we hier te maken hebben met een supervolmacht, een soort blanco-cheque. Trouwens, zelfs de Raad van State merkte dat op.

Sommige aangelegenheden worden wel vaak geformuleerd, bijvoorbeeld: de rijkscomptabiliteit, de wijziging van de controle op het beheer van sommige instellingen van openbaar nut, bedrag, voorwaarden en toekenningsmodaliteiten inzake subsidies, vergoedingen enzovoorts.

Wil de regering via dit artikel zich de mogelijkheid verschaffen te raken aan sommige aangelegenheden die onder de bevoegdheid vallen van de ondergeschikte besturen, zeker van de gemeenten en de OCMW's? Zowel de memorie van toelichting als de formulering van het artikel zelf zijn hierover bijzonder onduidelijk.

Vermits de regering uitdrukkelijk geen melding maakt van dergelijke ingrepen, schept zij de indruk dat men zich niet ongerust dient te maken. Deze vage formulering laat echter juist toe die openbare beeld: de rijkscomptabiliteit, wijziging van de controle op het beheer van sommige instellingen van openbaar nut, bedrag, voorwaarden en toekenningsmodaliteiten inzake subsidies, vergoedingen enzovoorts.

Trouwens, men weet nog best dat via de vorige bijzondere-machtenwetten heel wat koninklijke besluiten werden genomen die betrekking hadden op de OCMW's en de gemeentebesturen. Bij deze bijzondere-machtenwetten, echter, was duidelijk aangegeven dat men op bovengenoemde terreinen kon ingrijpen. De huidige vage formulering van het ontwerp laat nieuwe ingrepen toe. Dit wekt ongerustheid, een ongerustheid die ik volkomen deel.

In het nabije verleden hebben de gemeenten zware inspanningen moeten leveren. Het koninklijk besluit nr. 110 van minister Nothomb verplichtte ze hun gemeentefinanciën opnieuw gezond te maken. Nogmaals nieuwe inspanningen vragen aan de gemeentebesturen zou bijgevolg ongepast en onredelijk zijn.

Heel wat gemeentebesturen kwamen mede in de problemen omdat zij de talrijke opdrachten van het Rijk en van de centrale overheid dienden te laten verwerken door hun gemeentelijke administratie.

Denken we maar aan de opdrachten voor de gemeentelijke politie, voor de dienst bevolking, voor de burgerlijke stand, voor de technische dienst, voor handel en nijverheid, voor sociale diensten, voor de identiteitskaarten, voor de militie, voor de vreemdelingen, voor de diensten van financiën... De vervulling van deze opdrachten wordt echter niet gehonoreerd door een vergoeding.

Een groot probleem waarmee de gemeenten weer eens te kampen hebben, is het zeer laat ontvangen van de gelden die door het ministerie van Financiën worden geïnd.

De Vereniging van Belgische steden en gemeenten toonde in een studie aan dat de geïnde belastingen met een vertraging van ruim twee jaar bij de gemeenten aankomen. Dit noodzaakt de gemeenten krediet op te nemen wat hun mogelijkheden beperkt. De Staat kan daarentegen kosteloos over deze belangrijke sommen beschikken en ermee werken. Voor de gemeentekas schept dit echter problemen en dergelijke handelwijze maakt elke financiële planning onmogelijk.

Een tijdig doortorten door de centrale overheid van de gemeentelijke opcentiemen en de aanvullende personenbelasting zou nuttiger zijn dan de gemeenten via die bijzondere machten eventueel nog eens extra en zwaardere lasten op te leggen.

U weet, mijnheer de Vice-Eerste minister, maar al te goed dat het afwentelen van bijkomende lasten op de gemeenten deze in de problemen heeft gebracht. Mocht u toch de intentie hebben aan de bevoegdheden van de gemeenten te tornen, en dit via de door u zeer geliefde bijzondere machten, dan kan dit een aantasting van de gemeentelijke

autonomie betekenen, waarvoor een waarschuwing naar mijn mening hier thuishoort. Eveneens kan het probleem van de bevoegdheidsoverschrijding hier worden gesteld.

Verschillende gemeentelijke materies behoren tot de bevoegdheid van het gewest, en dit ingevolge de bijzondere wet van augustus 1980. Mocht de regering toch het initiatief nemen om zich te wagen op het terrein van de gemeenten, dan dient met deze beperking ernstig rekening te worden gehouden. Ook kan men zich afvragen of de regering via artikel 1, 2°, eveneens wenst op te treden op het terrein van de intercommunales, de gemeentebedrijven enzovoorts. Ook hier rijst het probleem van de gemeentelijke autonomie.

Is de regering van plan te raken aan het Gemeentefonds, het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn, het Fonds der provinciën? Graag had ik hierover wat meer duidelijkheid van de regering.

Het afwijken van de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976 was nadelig voor de gemeenten. Via het koninklijk besluit nr. 263 werden de regels voor het berekenen van de dotaties van het Gemeentefonds en van het Fonds der provinciën schandelijk gewijzigd, en dit ten nadele van de lagere besturen. Deze voortdurende roofoverval op het Gemeentefonds is één van de redenen waarom vele gemeenten met financiële problemen kampen.

Het zou dan ook meer dan wenselijk zijn dat de regering klaar en duidelijk zegt — en de wet tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning laat dit toe — of zij opnieuw operaties met nadelige invloed via bijzondere machten wenst uit te voeren.

Over de OCMW's tot slot ook nog enkele woorden. Door de gevoerde inleveringspolitiek van Martens V kwamen inderdaad heel wat gezinnen in een moeilijke financiële situatie terecht, en werden ze bijgevolg klanten van het OCMW, met de hoop aldaar te worden opgevangen, zodat ze niet totaal ten onder gaan.

De hoge graad van werkloosheid draagt ertoe bij dat vele gezinnen te kampen hebben met financiële moeilijkheden; denk maar even aan de velen die ingevolge het verminderen van hun inkomen aan hun verplichtingen niet meer kunnen voldoen, zoals schuldaflossingen, huur enzovoorts. De OCMW's waarop men dan een beroep doet, krijgen er bijgevolg nog nieuwe lasten bij.

Velen hebben reeds aangetoond dat door het ongenadig inleveringsbeleid, wat men er ook van moge zeggen, zelfs, ja zelfs, de minimuminkomens niet gespaard werden, en dat aldus «de nieuwe armoede», de jongste tijd een nogal veel gebruikte uitdrukking, ernstige afmetingen aanneemt. Trouwens een studie van het jeugdbeschermingscomité van Antwerpen en van de Koning Boudewijnsstichting bevestigt dit.

Deze armoedetoename, en wie weet of dit niet nog zal verergeren, met de nieuwe bijzondere-machtenbesluiten, vereist nogmaals bijkomende lasten van onze OCMW's. Daarbuiten worden de OCMW's geconfronteerd met nieuwe opdrachten; denk maar aan het zelfstandig wonen van jongeren, het onthaal van thuislozen, het onthaal van vreemdelingen. Deze taken of opdrachten veroorzaken voor de OCMW's nieuwe lasten en uitgaven.

De nieuwe armoede veroorzaakte in de afgelopen jaren een forse stijging van het bestaansminimum. In de tunnel zijn er geen aanduidingen aanwezig dat de niet-aflatende stroom van jongeren en ouderen die dagelijks een beroep doen op het OCMW in de toekomst zal verminderen. Integendeel, deze zal nog vermeerderen, telkens met 50 pct. ten laste van de gemeente en de overige 50 pct. ten laste van het Rijk. Dit laat echter zeer lang op zich wachten om zijn aandeel door te storten naar de diverse OCMW's.

Daarbij komt nog de onlangs door de Ministerraad genomen beslissing om onderhoudsgelden, bij vonnis uitgesproken, door de OCMW's bij wijze van voorschot aan de begunstigde te laten betalen. De OCMW's dienen hier dus als geldschietters te fungeren en zij zullen niet zelden moeten procederen om de terugbetaling van de gelden vanwege de onderhoudsplichtige te bekomen. De som van 300 miljoen die het Rijk hiervoor ter beschikking stelt, zal ook weer via het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn met ruim twee jaar vertraging aan de OCMW's worden uitbetaald. Intussen dient onrechtstreeks alweer de gemeente de geldschietster te spelen voor het financieren van taken die door het Rijk aan de OCMW's worden opgelegd. Mevrouw Smet gaf onlangs in een uitzending van de RTBF de laattijdigheid van doorstorting grif toe. Hopelijk kan zij haar gedane beloften hard maken.

De regering beweert wel niet aan de minstgegoeden te raken, maar toch is de mogelijkheid niet ondenkbeeldig, omwille van de tegenstellingen binnen de regering, dat men bijvoorbeeld via artikel 1, 2°, zou gaan sleutelen aan de 50/50-verhouding en dat men het gedeelte van het bestaansminimum ten laste van het OCMW zou verhogen.

Dit zou een ongenadige aanslag betekenen op de financiën van het OCMW en onrechtstreeks op de gemeenten, die opdraaien voor de tekorten van de OCMW's.

De heer Basecq, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Het ware misschien wenselijk dat de regering ons informeert, of zij al dan niet dergelijke maatregelen overweegt.

Artikel 1, 2°, is omwille van zijn vage formulering een supervoelmacht voor deze regering. Dat is toch klaar en duidelijk. Vandaar dat dit artikel totaal onaanvaardbaar is voor ons. De door mij aangehaalde voorbeelden op het vlak van de gemeenten en OCMW's bewijzen dat de redenen hiervoor meer dan duidelijk zijn. (*Applaus op de socialistische banken en op de banken van Agalev.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hismans.

M. Hismans. — Monsieur le Président, monsieur le Vice-Premier ministre, chers collègues, les pouvoirs spéciaux que le gouvernement sollicite par le projet de loi dont nous débattons aujourd'hui, deviennent — et j'exprime une constatation générale — bien autre chose qu'une procédure exceptionnelle.

Sous Martens, cinquième du nom, deux lois de pouvoirs spéciaux furent votées : celle du 2 février 1982 qui avait une validité de 11 mois, puis celle du 6 juillet 1983 dont la validité fut, cette fois, de 10 mois pour certaines matières et de 9 mois pour les autres.

Aujourd'hui, c'est encore une même loi qui nous est soumise dont non seulement la définition des matières devient de plus en plus vague, mais dont la durée, de 10 à 13 mois, devient de plus en plus longue.

J'ai parlé de la précision des matières et des avis du Conseil d'Etat. Foin des avis du Conseil d'Etat, vous vous en souciez comme une hirondelle d'un chausse-pied !

Nul ne peut, après une analyse objective, en douter encore : nous sommes en train de subir un changement de régime que nous impose le Premier ministre. Celui-ci raffole de plus en plus des pouvoirs les plus étendus et les plus longs; il se fait attribuer de véritables pleins pouvoirs par sa majorité, majorité dont une partie — je pense très explicitement aux démocrates-chrétiens — sait très bien qu'elle se réfugie ainsi derrière ce camouflage institutionnel pour cautionner — en se voilant la face avec honte, peut-être — les mesures antisociales perpétrées sous Martens V et qu'on se prépare à commettre à nouveau.

Même si je soupçonne que le gouvernement se vautre avec délectation dans l'utilisation des pouvoirs spéciaux, en bafouant par la même occasion la démocratie parlementaire et les représentants du peuple que sont les sénateurs et les représentants, il y a dans sa démarche une certaine logique que je peux comprendre. Je m'en explique.

Considérons la situation générale : l'économie toujours bien malade, le chômage écrasant et cette dette publique vertigineuse... et cette fois, plus question, s'il vous plaît, d'évoquer l'héritage des socialistes, n'est-ce pas ?

Il y a aussi et surtout la déclaration gouvernementale du 24 novembre 1985... et son contenu ! Notamment l'objectif exprimé dans l'exposé des motifs, d'exécuter intégralement le plan d'assainissement de mars 1984, et puis les mesures nouvelles de cette déclaration gouvernementale.

Enfin — et c'est la raison fondamentale qui justifie cette demande de pouvoirs spéciaux — il y a la fameuse affirmation du Premier ministre disant que six mois étaient nécessaires au gouvernement pour réussir ou échouer !

Il est évident que quatre mois plus tard, le gouvernement a bien besoin de pouvoirs ultraspéciaux pour préparer cette échéance bien imprudemment fixée.

Mais, cette échéance, il pourrait aussi l'oublier ou trouver une formule d'esquive. Le Premier ministre est expert en la matière.

Il faudrait également se décider à savoir où l'on en est.

Quand le Premier ministre évoque les trois quarts du chemin parcouru sur la voie du redressement de notre économie — hier encore, il citait un article prévoyant «la fin du tunnel pour 1990» avec, à la fin du titre dans le journal, un point d'interrogation —, il convient de rappeler aussi la déclaration de M. Leysen estimant, lui, à 5 p.c. seulement le chemin accompli, et l'on ne peut soupçonner le patron de la FEB d'avoir fait cette déclaration par faiblesse pour les socialistes !

Mais revenons-en au contenu de la déclaration gouvernementale que l'obtention des pouvoirs spéciaux doit permettre de réaliser.

Si l'on conjugue le texte de cette déclaration gouvernementale avec le caractère extensif des compétences de la présente loi de pouvoirs spéciaux, on peut s'interroger sur les limites de vos intentions exactes dans de bien nombreux domaines.

Beaucoup de nos honorables collègues interviendront dans ce débat et traiteront de matières extrêmement importantes pour notre pays et pour les conditions de vie de nos concitoyens.

J'aurais, moi aussi, voulu intervenir en matière de sécurité sociale, d'assurance-maladie, au sujet des communes, des provinces et de leur personnel, parler des services publics, des finances, de l'emploi.

Mais je me contenterai d'intervenir dans un seul domaine, le domaine scolaire, ceci afin d'éviter au maximum les redites.

Rien qu'en matière d'enseignement, les questions foisonnent, se bousculent.

Que voulez-vous, par exemple, dire, monsieur le Vice-Premier ministre, par « respect et relance du Pacte scolaire », alors que vous venez de le violer par deux fois ?

Comment comptez-vous réaliser la contraction de 3,5 p.c. de la masse salariale dans l'enseignement, en 1986, et quelles seront les répercussions sur l'emploi ?

Quelle sera la politique suivie en matière de transports scolaires, en matière d'enseignement de promotion sociale ?

Quel a été le résultat exact du licenciement du personnel d'entretien des écoles de l'Etat ?

Que voulez-vous dire par « poursuivre une politique active d'amélioration qualitative de l'enseignement » alors que la politique que vous avez suivie a amené la suppression de milliers d'emplois dans l'enseignement rénové et dans l'enseignement de promotion sociale ? S'il est des enseignements démocratiques, ce sont bien ces deux-là.

Mais je m'arrête, monsieur le Vice-Premier ministre; d'autres collègues évoqueront ces diverses questions qui se posent en matière d'enseignement. Notre collègue, Henri Mouton, vient déjà de le faire pour le Parti socialiste.

Pour ma part, je voudrais, avec obstination, revenir sur un domaine où vous comptez réaliser plus de 10 milliards d'économie. Je m'en étais tenu à ce seul domaine dans la discussion de votre déclaration gouvernementale. Il s'agit des fonds des bâtiments scolaires. J'ai rappelé que la loi du 11 juillet 1983 modificative du Pacte scolaire, allouait au Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat une dotation exceptionnelle pour une durée de 10 ans et qu'au dernier alinéa du paragraphe 4, il était dit textuellement : « A partir du 1er janvier 1983, la dotation fixée au paragraphe 3 ci-dessus sera adaptée aux besoins du moment. »

En fait d'adaptation... on n'a plus parlé de rien. Ce fut un escamotage pur et simple d'une disposition légale, une non-application, par le gouvernement, de la loi, et ce au détriment des écoles de l'Etat; escamoter trois milliards fixes et trois milliards adaptés à l'index.

J'avais également signalé les anomalies dans les mécanismes d'indexation des dotations dans le domaine de l'entretien du propriétaire et j'en étais arrivé à poser sept questions précises.

Je n'ai pas eu l'honneur de recevoir le moindre mot de réponse de la part du Premier ministre. Il est vrai que je n'ai aucune chance et que, comme à présent, il était remplacé à son banc par vous-même, monsieur le Vice-Premier ministre.

J'espérais aujourd'hui avoir la possibilité d'interroger le Premier ministre lui-même. Ne vous inquiétez pas, *bis repetita*, je répète mes sept questions. Si je n'obtenais pas de réponse aujourd'hui, je publierais dans la presse sept questions sans réponse. Mais afin de vous laisser peut-être le plaisir de me répondre, je les reformule à nouveau.

1. Est-il exact que pour le Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat la dotation initiale prévue est annuellement de 9,9 milliards et qu'elle sera ramenée à 4,1 milliards en 1986, soit un rabotage de 5,8 milliards au détriment de l'enseignement de l'Etat ?

2. Est-il exact que pour le Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux, la dotation initiale prévue de 3,3 milliards ne sera pas engagée en 1986 ? Ceci suppose un rabotage de 3,3 milliards au détriment des établissements provinciaux et communaux ?

3. Est-il exact, par contre, que pour le Fonds national de garantie la capacité d'emprunt sera portée à 5,6 milliards dont 4,2 milliards engageables, pratiquement au bénéfice exclusif de l'enseignement libre ?

M. De Bondt. — Un tiers, deux tiers.

M. Hismans. — 4. Est-il exact, en effet, que provinces et communes ne pourront plus qu'achever certaines constructions scolaires ? Qu'en sera-t-il, dans ce cas, des dossiers ayant reçu un accord de principe du ministre ?

5. Doit-on comprendre que la différence entre les 5,6 milliards de capacité d'emprunt du nouveau Fonds de garantie — pour ramener le taux de charge d'intérêt à 1,25 p.c., l'intervention est à peu près de 10 p.c., soit un montant disponible de 56 milliards — la différence, dis-je, entre ces 5,6 milliards et les 4,2 milliards engageables, soit 1,4 milliard, représente le montant du hold-up réalisé au profit de l'enseignement libre néerlandophone sur les réserves dudit fonds en juillet dernier ? Ce montant retournera-t-il à ce que vous appelez « les réserves existantes pour chaque réseau et chaque communauté » ?

6. Quelles seront les possibilités d'utilisation — j'y insiste, monsieur De Bondt — de la réserve commune de 4,2 milliards du Fonds de garantie par l'enseignement libre et par l'enseignement provincial et communal, que vous annoncez comme « devant suivre une programmation globale approuvée en Conseil des ministres » ? Si vous limitez les unes, provinces et communes, au seul achèvement de certaines constructions et si vous laissez la bride sur le cou aux autres, c'est-à-dire à l'enseignement libre, où est votre justice ?

7. Quel est le sens de cette phrase, de votre déclaration : « Les montants annuels acquis en vertu de la loi, au bénéfice du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat et du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux restent dus » ? Quel sens cela a-t-il si le montant ne leur est pas versé, si ces fonds ne peuvent utiliser leur dotation ?

J'ai voulu formuler, à nouveau, avec insistance, avec entêtement même, les sept questions que je viens d'adresser au Premier ministre. Les réponses, car j'espère que cette fois le Premier ministre aura à cœur de me répondre, promettent d'être particulièrement indicatives des intentions du gouvernement. Car, à l'évidence, vous voulez amputer gravement, de 5,8 milliards, la dotation destinée à l'enseignement de l'Etat, confisquer la dotation annuelle de 3,3 milliards réservée à l'enseignement des provinces et des communes et, par contre, plus que doubler le montant du fonds destiné à l'enseignement libre, soit environ 5,6 milliards. Tel est donc le sens de la justice distributive du Premier ministre, car c'est, en effet, à lui que je voulais m'adresser. Sans doute s'agit-il là de sa « charité chrétienne », vous savez, celle qui dit que « charité bien ordonnée commence par soi-même ».

Mais je veux ajouter quelques mots encore.

Qu'on ne me répond surtout pas que l'Etat, les provinces et les communes n'utilisent pas leurs crédits. Ce serait absolument faux, et vous le savez. Ne me dites pas qu'il n'y a plus de besoins dans l'enseignement de l'Etat; l'administration centrale du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat en a établi l'inventaire depuis des années. D'ailleurs le ministre Bertouille s'en est servi — je n'aperçois pas M. Hazette qui était alors son chef de cabinet — et a publié en 1984 « son » plan d'investissement pour cinq ans. N'était-ce que fumée ?

Je n'irai pas jusqu'à dire que nous avons eu affaire à un fumiste, mais il faut savoir que, dédaignant les renseignements établis par son administration, il a commandé un audit sur ce point à une firme privée, McKinsey. Que lui importe ? C'est la dotation du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat qui en supportera le coût.

Mais il y a plus grave, monsieur le Vice-Premier ministre. Est-ce incurie ou travail de sape systématique de l'enseignement de l'Etat ? Je ne sais. Mais, en plus de l'audit, des quantités d'études et de projets de bâtiments scolaires ont été commandés à des bureaux d'architecture privés et ce en ignorant superbement les architectes et les services techniques du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat.

Dans le même cadre, il n'est pas inutile non plus de rappeler l'opération de stabilisation de 350 agents contestés devant le Conseil d'Etat et la juteuse installation récente, parfaitement inutile, de l'administration du Fonds de garantie ! J'avais proposé une fusion des quatre fonds mais cette proposition n'est jamais arrivée en commission de l'Education nationale et ne fut pas reprise par le ministre. Puis, on parlera de « dégraisser » ces fonds !

En tout cas, je peux vous dire que les études et projets d'architecture commandés par le ministre qui vient de sortir de charge se sont révélés trop coûteux pour être réalisés, mais qu'il a fallu payer le travail d'étude et d'architecture.

Un cadeau à des amis ? Une aide à des privés ? Le sabotage d'un organisme public ? Chacun choisira son interprétation, mais il faut remonter au prédécesseur du ministre Hoyaux, qui, dans les derniers jours de son mandat, avait commandé des études pour plus de 4 milliards, pour trouver une aussi condamnable conduite.

En tout cas, pratiquement toute la dotation annuelle disponible du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat du Hainaut a été absorbée,

engloutie par le seul paiement de ces études qui seront abandonnées par défaut de moyens. Avouez !...

Il faut souligner aussi que, tout à fait illégalement, vous avez déjà — peut-être pas vous, monsieur le Vice-Premier ministre, mais votre prédécesseur — amputé les crédits 1985, fixés par la loi, et, par vos mesures, réduit considérablement la dotation 1986 du Fonds des bâtiments scolaires de l'Etat.

Dans le seul secteur dont j'ai voulu traiter aujourd'hui, celui des bâtiments scolaires, les orientations du gouvernement sont extrêmement claires et cela ne fait que confirmer ce qui se passe pour les autres problèmes relatifs à l'enseignement : sape, coupes sombres pour l'enseignement de l'Etat; asphyxie progressive pour l'enseignement des provinces et des communes, mais large générosité pour l'enseignement libre catholique.

Ces orientations pourront être concrétisées sans subir la critique parlementaire normale, grâce aux pouvoirs spéciaux. Il est assez piquant de relever que ce sont des ministres PRL qui, en régime francophone, seront chargés de cette mauvaise besogne.

Faut-il vous étonner que, dans ce cas, les socialistes, désormais les seuls défenseurs de l'enseignement officiel, s'y opposent farouchement ? (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Noerens.

De heer Noerens. — Mijnheer de Voorzitter, bij de bespreking van artikel 1, 2°, van het wetsontwerp tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning hebben de ministers van Onderwijs in de bijzondere commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers gewezen op de noodzakelijkheid om saneringsmaatregelen te treffen en het lerarenbestand aan te passen aan de demografische evolutie van het aantal leerlingen.

Het ligt voor de hand dat onder meer de maatregelen opgesomd in hoofdstuk 5 onder punt 5 van het regeerakkoord in aanmerking komen voor verdere bezuinigingen. Het behoort tot de delicate taak van de ministers van Onderwijs, met inzicht en loyaliteit een evenmatige verdeling van alle besparingen over de verschillende onderwijsnetten en onderwijsniveaus na te streven.

De aanpassing van de personeelsomkadering aan de evolutie van de schoolbevolking is en blijft een gegeven dat, onafhankelijk van de intenties van de ministers van Onderwijs van deze of volgende regeringen, de werkgelegenheid in het onderwijs tot na het jaar 2000 zal beperken en jaarlijks zal doen teruglopen.

Deze tewerkstellingsproblemen worden aangevuld met de sociale en de economische moeilijkheden verbonden aan de ontwikkeling en de versnelde toepassing van de allernieuwste technologieën, die onherroepelijk en grondig het huidige maatschappijbeeld wijzigen.

Op basis van de demografische en technologische evolutie dient te worden gewezen op de wenselijkheid iedere opleiding te oriënteren naar disciplines met werkelijke toekomstmogelijkheden om de uitgaven die verband houden met het onderwijs een maximaal resultaat te waarborgen.

Voor het behoud van de vastgelegde normen voor opties en afdelingen zitten vele onderwijsinstellingen in een rigide keurslijf met opleiding tot achterhaalde of verouderde disciplines, die uitmonden in werkloosheid of herscholingsprocessen. Deze ingebouwde verstarring betekent zeker geen vooruitgang. Vernieuwde beroepsopleidingen onmiddellijk na het beëindigen van de studies betekenen een kaakslag voor de onderwijswereld en hebben vooral de aantasting van het persoonlijk vertrouwen in de genoten opleiding tot gevolg.

Een recente omzendbrief met de lijst van de vacante wervingsambten te begeven door mutatie of reffectie op 1 september 1986 is het zoveelste, doorslaggevend bewijs van het gebrek aan toekomstmogelijkheden voor de afgestudeerden, die een betrekking in het onderwijs nastreven.

Zonder rekening te houden met de vacante betrekkingen, toe te wijzen aan personeelsleden die in het rijksonderwijs ter beschikking gesteld zijn wegens ontstentenis van betrekking en die tot de stage zijn toegelaten of vastbenoemd zijn in het wervingsambt waartoe de te begeven betrekkingen behoren, worden voor alle rijksinstellingen met het Nederlands als onderwijstaal voor basisonderwijs, buitengewoon, secundair en hoger niet-universitair onderwijs, in het totaal 446 betrekkingen, vacant verklaard.

Voor de houders van een diploma, dat rechtstreeks naar een onderwijsfunctie leidt, zijn de vooruitzichten dramatisch, namelijk een totaal van ongeveer 300 wervingsambten voor alle disciplines en alle onderwijsniveaus.

Enige voorbeelden van mogelijkheden voor het hele Vlaamse land : 64 kleuteronderwijzeressen, 89 onderwijzers en onderwijzeressen, 31 gediplomeerden lager secundair onderwijs en 48 leraars algemene vakken hoger secundair onderwijs, onder andere 7 licentiaten Romeanse, 6 licentiaten wiskunde, 5 licentiaten aardrijkskunde, 3 licentiaten Nederlands, 2 licentiaten geschiedenis enzovoorts. Er zijn beslist disciplines die niet aan bod komen.

Dergelijke gegevens werken zeker deprimerend op de studenten die hun eindexamen voorbereiden, maar houden de nodige waarschuwingen in voor de afgestudeerden van het secundair onderwijs die met de keuze van een discipline worden geconfronteerd.

Om verdere pijnlijke ontgoochelingen te voorkomen, is het dringend noodzakelijk een wetenschappelijke prognose omtrent de behoefte aan gediplomeerden in het algemeen en leerkrachten in het bijzonder voor de volgende decennia op te stellen.

Door middel van een objectieve en ruime voorlichtingscampagne moet het mogelijk zijn een betere oriëntering naar disciplines met toekomstmogelijkheden na te streven en te propageren. Hierdoor kan de jeugdwerkloosheid voor opleidingen, die hoofdzakelijk tot een onderwijsfunctie leiden, gedeeltelijk worden ingedijkt en wordt een eventueel tekort in toekomstgerichte disciplines vermeden.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Veel energie en veel geld gaan verloren door onaangepaste opleidingen. De ministers van Onderwijs hebben een belangrijke verantwoordelijkheid bij het uitstippelen van hun beleid dat moet resulteren in gediplomeerden en leerkrachten met inzet en toekomstperspectieven die de gewijzigde maatschappij schragen en verder uitbouwen. Een betere motivatie en selectie van de leerkrachten zal de kwaliteit van het onderwijs gunstig beïnvloeden.

Kwaliteit is nooit synoniem van uitgaven maar een resultante van inzet, organisatie, verbeelding, stabiliteit van betrekking en motivatie, die een ploeggeest doen ontstaan onder de personeelsleden van een onderwijsinstelling of een scholengemeenschap tot voorbereiding van de toevertrouwde jeugd voor haar toekomstige beroepsactiviteit.

Spijtig genoeg is het huidige personeelsstatuut een bron van onzekerheden : onzekerheid omtrent een tijdelijke aanstelling gedurende een min of meer belangrijk deel van een schooljaar; onzekerheid omtrent een nieuwe tijdelijke aanstelling na de vacantverklaring van de oorspronkelijke opdracht; onzekerheid omtrent de aanduiding tot stagiair; onzekerheid omtrent de datum van een vaste benoeming.

Het aanhoudend wijzigend personeelsbestand schept geen atmosfeer van verstandhouding en de geleverde inspanningen van gemotiveerde leerkrachten resulteren zeer dikwijls in overplaatsing naar vrijgekomen tijdelijke betrekkingen.

Deze onzekerheden aangevuld met een stelsel van mutaties voor alle leden van het bestuurs- en onderwijzend personeel zijn nefast voor leerlingen, die geregeld worden geconfronteerd met nieuwe leerkrachten en gewijzigde directies.

Een bijwerking van het personeelsstatuut is dringend noodzakelijk om iedere onderwijsinstelling voldoende levenskracht en uitstraling te bezorgen, die de belangrijke investeringen aan infrastructuur en uitgaven voor de personeelsleden rechtvaardigen.

De PVV-Senaatsfractie zal dit ontwerp goedkeuren, maar zij vraagt uitdrukkelijk een loyale en evenmatige spreiding van alle besparingen; een dringende voorlichting van de toekomstmogelijkheden voor alle disciplines, inclusief die welke hoofdzakelijk leiden tot een onderwijsfunctie; een aanpassing van het personeelsstatuut om door een grotere stabiliteit van het personeelsbestand de onderwijskwaliteit te verhogen zonder bijkomende uitgaven. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, bij de bespreking van artikel 1, 2°, van het ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten zal ik het in het bijzonder hebben over het personeelsbeleid in de overheidssector en over de openbare instellingen.

Het meest opvallende van de voorafgaande debatten in Kamer en Senaat is wellicht dat we niets wijzer geworden zijn.

De parlementsleden worden, ondanks de dikwijls scherpe opmerkingen van de Raad van State over de onduidelijkheid van de omschreven materies en de aangekondigde maatregelen, nog steeds onwetend gelaten over de maatregelen die de regering zal nemen wanneer het Parlement, na de eindstemming in de Senaat, haar daartoe

volmacht zal hebben gegeven. Gelukkig, mijnheer de minister, is er de pers om ons in te lichten.

In het beste geval verwees de regering naar het regeerakkoord van 24 november 1985, maar ook daarin worden slechts vrij algemeen omschreven beslissingen aangekondigd, die ons niet toelaten, want daarover gaat het, uit te maken over welke openbare instellingen en overheidsdiensten het precies gaat.

In vele gevallen blijft de regering het antwoord schuldig of antwoordde ze gewoon niet.

Wat de volmachtbesluiten precies zullen inhouden, weten we dus nog niet. Dit wordt dus de suspens tot ze worden ingediend. Dan moeten we gebruik maken van de « grote toezegging » om de teksten binnen de acht dagen in te zien, tijdens de door de Eerste minister vermelde periode van de zogenoemde werkdagen, zaterdag en zondag niet inbegrepen. Behalve als het toevallig een week van de Vlaamse Raad is, dan kunnen we niet vergaderen, of toch soms, mijnheer de minister, zoals ik uit de mond van de Eerste minister heb vernomen.

Wat ons wel duidelijk is geworden, is dat door het tot driemaal toe na elkaar toekennen van bijzondere machten aan de uitvoerende macht, de verhouding tot de wetgevende macht totaal werd scheefgetrokken.

We groeien naar een regime waarbij een klein groepje topministers beslissen over de regeringspolitiek en dus over het lot van de hele regering en van de meerderheid die haar steunt.

Men vraagt aan de parlementsleden, die deel uitmaken van de regeringspartijen, volmacht om over een aantal belangrijke materies in 's lands belang te beslissen, zonder dat ze zelf eigenlijk weten waarover het gaat. Wie van de collega's van de meerderheid die hier aanwezig zijn, weet wat er in de volmachtbesluiten zal staan, die nog in het diepste van de bureaulades van de topministers en wellicht van enkele regeringsgezinde kranten, opgeborgen liggen? Wie van de aanwezigen is daarvan op de hoogte?

En welke staatssecretarissen of ministers, die niet tot de selectie omgeving van de Eerste minister behoren, weten wat er hun te wachten staat? Men vraagt ook aan hen, zoals aan ons, vrouwen, blind vrouwen. En dat zou deze keer wel iets te ver kunnen gaan.

Mijnheer de Voorzitter, het kan niet de bedoeling zijn in deze laatste bespreking in openbare vergadering van de Senaat, al te veel in herhaling te vervallen over wat reeds is uitgebeend tot op het bot, hoewel we vaak op onze honger zijn gebleven.

Sta mij toe in het korte tijdsbestek dat mij is toegewezen, de essentie te resumeren van de door mij behandelde materies.

Tijdens het debat in de commissie wezen we met voorbeelden op de duidelijke verwantschap van dit wetsontwerp met de twee vorige wetten tot toekenning van bijzondere machten, in februari 1982 en in juli 1983. Ook nu weer is het de bedoeling ingrijpend in te werken op het beheer en op de werking van de overheidsinstellingen in de meest ruime zin van wat het toepassingsgebied betreft, en bovendien erg vaak geformuleerd. Het blijft dus raden naar de te nemen maatregelen in toepassing van de artikelen van het wetsontwerp. De memorie van toelichting zegt enkel dat het de bedoeling is over te gaan « tot de opheffing, de omvorming, de reorganisatie of de samensmelting van de openbare instellingen en te dien einde het personeelsstatuut aan te passen ».

Uit de ervaring van het recente verleden mogen we besluiten dat het ook nu weer de bedoeling is, bij volmacht in te grijpen in het personeelsbeleid, het geldelijk en administratief statuut en de pensioenregeling van de personeelsleden van de overheidssector.

Is het nog nodig eraan te herinneren dat zowel in 1982 als in 1983 bij volmacht werd ingegrepen in het openbaar ambt door de forfaitaire indexaanpassingen, de verhoging van de RSZ-bijdragen, de indexering en de cumulatie van pensioenen, de beperking van de cumulatie van beroepsactiviteiten, de mobiliteit en de selectieve aanwervingen, de deeltijdse arbeid, de verlenging van de solidariteitsbijdrage, de jaarlijkse indexsprongen en de betaling op het einde van de maand?

Dit is slechts een gedeeltelijke opsomming van de ingrijpende maatregelen waarmee de vorige regering met volmachten heeft ingegrepen in het statuut en de pensioenregeling van het personeel van de openbare sector. En dit ondanks de plechtige belofte van de toenmalige verantwoordelijke minister dat er niet zou worden geraakt aan het statuut.

Zo zegt de minister in het Senaatsverslag van de bijzondere commissie in 1983 letterlijk: « Dit betekent dat er geen sprake kan van zijn de regels in hun geheel te wijzigen, zoals sommigen schijnen te geloven of te willen doen geloven. »

De feiten bewijzen ons, helaas, dat we geen of weinig geloof mogen hechten aan dergelijke verklaringen die we ook nu wel eens horen.

Het toekennen van nieuwe bijzondere machten, gekoppeld aan de vorige twee reeksen, betekent in feite een regelrechte inbreuk op de goede traditie met betrekking tot het personeelsbeleid in de openbare sector en op de bedoelingen van de grondwetgever om de bevoegdheid inzake de rechtstoestand van het rijkspersoneel te reserveren voor de uitvoerende macht.

Dit betekent dat de bepalingen aangaande het statuut van het overheidspersoneel bij koninklijk besluit kunnen worden geregeld.

Dit heeft het voordeel snel en efficiënt te kunnen inspelen op nieuwe behoeften of veranderde omstandigheden.

Het is dus wel wat ongewoon dat een regering, die de flexibiliteit hoog in haar vaandel voert, haar toevlucht neemt tot volmachtbesluiten, die kracht van wet hebben en die slechts bij wet kunnen worden gewijzigd.

Het betrokken personeel stelt met leedwezen en toenemende gramscap vast dat haar werkgever, de Staat, van plan is om deze nefaste personeelspolitiek voort te zetten.

Wij kennen het resultaat daarvan: de tewerkstelling, in absolute cijfers, ging er tussen 1982 en 1984 op achteruit met bijna 65 000 banen. Het is een interessant gegeven. Het betekent een vermindering van 7,13 pct., dus ver boven de 1 pct. personeelsinkrimping per jaar die via de saneringsplannen zijn opgelegd aan de openbare bedrijven en openbare instellingen.

In feite ging nog meer tewerkstelling verloren door de gevoelige uitbreiding van de soms verplicht gemaakte deeltijdse arbeid.

Deze selectieve wervingspolitiek en flexibele arbeidstijd hebben vaak de ontwrichting van de openbare dienst tot gevolg gehad.

Een ander gevolg is de opeenstapeling van overuren en nog op te nemen verlof- en compensatiedagen, vooral in de overheidsbedrijven waar een personeelstekort zich vlug laat voelen. Om dat te verhelpen doet men dan maar een beroep op tewerkgestelde werklozen, wat dan weer de politisering in de hand werkt door willekeurige aanstellingen, wat fundamenteel oneerlijk is ten aanzien van de kandidaten die slaagden voor een wervingsexamen, maar wat ook voor de diensten en voor de betrokken personen geen goede oplossing is.

De onttreding is dan ook groot bij het overheidspersoneel omdat de voorgaande inleveringspolitiek het al zo zwaar heeft getroffen met ongeveer 16 pct.

In zijn antwoord op onze vragen heeft de Vice-Eerste minister en minister van Begroting verklaard dat het voornaamste doel was de openbare uitgaven te verminderen door middel van de in het regeerakkoord aangegeven doelstellingen.

Door alle maatregelen te kaderen in de enige doelstelling « de openbare uitgaven te verminderen », geeft de regering impliciet toe dat ze ten aanzien van het overheidspersoneel als werkgever geen werkelijk personeelsbeleid voert, maar enkel budgettaire besparingen nastreeft.

Indien men echter om budgettaire redenen een gelijkschakeling met de privé-sector nastreeft, moet men consequent ook iets doen aan de lage lonen in de overheidssector.

Een herziening van de weddeschalen in de richting van de lonen in de privé-sector is dan onvermijdelijk, zoniet vermindert men de kwaliteit van de tewerkstelling in de overheidssector in sterke mate, waardoor de betere krachten zullen worden weggedreven, vooral wat de gespecialiseerde ambten betreft.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit dit onderdeel met de volgende actuele vragen.

Ten eerste, tijdens het driedelig overleg met de sociale gesprekpartners op 12 maart jongstleden werden door de regering een aantal dossierpunten voorgelegd. De Eerste minister heeft daar trouwens allusie op gemaakt.

Graag had ik enige toelichting over het punt openbare dienstensector, meer bepaald wat de regering verstaat onder het trekken van het kader waarin en waarover besprekingen met de openbare dienstensector dienen te gebeuren.

Ten tweede, ik verneem zopas dat minister De Croo een genummerd koninklijk besluit voorbereidt om het personeel van de NMBS en van de NMVB onder toepassing te brengen van de wet van 1974 op het syndicaal statuut van de ambtenaren. Kan men mij dat bevestigen, want het staat nog niet in de krant?

Ten derde, wat zal er gebeuren met de aanwending van de indexsprongen en de inlevering in het kader van de 5-3-3-operatie in de openbare sector?

Mijnheer de Voorzitter, we merkten reeds op dat het voor iedereen toch wel opvallend is in welke constante lijn de regeringspolitiek ligt

als het de overheidssector betreft, die blijkbaar zo nodig moest worden afgeslankt.

Wat de overheidsinstellingen aangaat, heeft de Vice-Eerste minister en minister van Begroting ons in de commissie herinnerd aan de zes doelstellingen die het regeerakkoord vooropstelt. Ik ga ze niet opsommen. U kent ze. Ze werden in het debat herhaald en zij staan ook in het verslag.

De voorgaande saneringsplannen en de volmachtbesluiten hebben enerzijds aangetoond dat blinde personeelsinkrimping, gebrek aan investering en afstoten van niet-rendabele taken, de wezenlijke opdracht van sommige overheidsinstellingen hebben aangetast, omdat de dienstverlening werd verminderd, waardoor de burgers van dit land een grondwettelijk recht op gelijke behandeling wordt ontzegd. Anderzijds is de greep van de centrale overheid op de openbare instellingen nog nooit zo groot geweest.

Daardoor is de verhouding tussen de uitvoerende macht en de betrokken overheidsbedrijven — die er al altijd een was van een noodzakelijke autonomie — onder democratische controle van de voorgedijverheid en van het Parlement, duidelijk scheefgetrokken.

Aan de raden van bestuur en aan de leidende ambtenaren van de openbare instellingen werd voorgeschreven wat wel en wat niet mocht geschieden, zodat de feitelijke autonomie en de verantwoordelijkheid werden aangetast.

In uitvoering van de twee vorige volmachtwetten werden meer dan tachtig genummerde koninklijke besluiten genomen die niet alleen ingrepen in het administratief en geldelijk statuut van het overheids-personeel, maar ook in de werking en het beheer van de openbare diensten.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, nu we voor de derde keer met een vraag om bijzondere machten van een zelfde politieke constellatie worden geconfronteerd, is de tactiek die ook deze regering volgt meer dan duidelijk.

Door de openbare diensten en bedrijven te onderwerpen aan personeelsinkrimping, gebrek aan middelen tot investering, privatisering van winstgevend sectoren en systematische verhoging van de tarieven en prijzen, waardoor de dienstverlening gebrekkig wordt en de gebruikers zich afwenden, worden grotere tekorten genoteerd zodat de betrokken overheidsinstellingen als rijpe vruchten kunnen worden geplukt, klaar voor privé-consumptie en dus voor privatisering.

Mijnheer de Voorzitter, nog een laatste bemerking over een amendement dat we in de commissie hadden aangehouden onder voorbehoud van de notulering van het antwoord van de minister van Financiën.

Het betreft ons amendement op artikel 1, 2°, a), waarbij we voorstelden de tekst aan te vullen met de woorden « met uitzondering van de regels betreffende het beheer van sommige instellingen van openbaar nut opgericht door of overgedragen aan de gemeenschappen en gewesten ».

Op aandringen van sommige collega's brachten we ons amendement niet in stemming op voorwaarde dat de minister een verklaring in die zin zou afleggen, wat hij bevestigde.

In het verslag lezen we echter op pagina 81 dat « de minister van Financiën het ondenkbaar acht dat de regering zich zou mengen in instellingen die opgericht werden door de gewestelijke executieven en door de raden ».

Mijnheer de Vice-Eerste minister, wij vinden dat een sibyllijns antwoord. We hadden graag onomwonden van de regering de bevestiging gekregen dat de instellingen van openbaar nut die opgericht werden door of overgedragen aan de gemeenschappen en de gewesten, onttrokken zijn aan deze wet.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil besluiten met de volgende beschouwingen en vragen tot de Vice-Eerste minister en zijn meerderheid.

Wat we over het debat aangaande deze derde reeks bijzondere-machtenbesluiten en deze nieuwe volmachtwet — zoals de Eerste minister de eerstkomende besluiten zelf noemde — moeten onthouden, en wat wij ook vrezen, is dat de huidige christen-democratische-liberale coalitie, net zoals de vorige regering, systematisch de historisch gegroeide harmonie in ons maatschappelijk bestel ombuigt in een ander samenlevingsmodel.

Vooral de solidariteit onder de burgers wordt zwaar en systematisch ondermijnd: de herverdelingsmechanismen worden ontwricht, de gemeenschapsvoorzieningen uitgehold en zo mogelijk afgeschaft.

Door de wetgevende macht als het ware af te geven aan de uitvoerende macht wordt dit proces bij gebrek aan parlementaire controle nog versneld, zonder dat zelfs de meest-betrokkenen er erg in hebben.

Wanneer men ons verwijt soms op een wat men noemt doctrinaire wijze de problemen te benaderen, dan verdoezelt men dat al deze maat-

regelen feitelijk een andere maatschappijordening tot doel hebben: terug naar een samenleving waar het recht van de sterkste heerst; waar het ieder voor zich is; waar het neoliberale recht van de enkeling, overbeschermd, het recht van de groep en van de natuurlijke omgeving verdringt; waar gemeenschapsvoorzieningen moeten wijken voor privé-winstbejag en enkel ten gunste van wie het nog kan betalen; een maatschappij waar enkel nog plaats is voor de slimmen, de rappen en de durvers; wie uit de boot valt zal het wel aan zichzelf te wijten hebben en die moet maar zijn plan trekken.

Ik vraag u, mijnheer de Vice-Eerste minister, en aan uw meerderheid, of dat de maatschappij is waarin onze kinderen zullen moeten leven: een leger computeranalfabeten voor de prijs van een beperkt aantal geslaagden in de maatschappij, die wellicht zelf zullen bepalen wat hun succes de gemeenschap zal kosten.

Wij huijveren voor deze « nieuwe maatschappij » waarnaar u ons beetje bij beetje leidt.

Mevrouw Herman parafraserend, zeg ik dan ook: Neen, mijnheer de Vice-Eerste minister, dit heeft onze bevolking niet verdiend. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Lieten.

Mevrouw Lieten-Croes. — Mijnheer de Voorzitter, bij herhaling werd, hier door collega's van deze vergadering en in de Kamer van volksvertegenwoordigers, de vaagheid, de onduidelijkheid van het ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning aangeklaagd.

Ons beperkend tot de onderwijsmaterie stellen we dat volgens artikel 1, 2°, b) en c), het onderwijs weer voorwerp is geworden van besluiten genomen met bijzondere machten.

Ik citeer: « b) Door het bedrag, de voorwaarden en toekenningsmodaliteiten van de subsidies, vergoedingen, uitkeringen en andere uitgaven vast te stellen die, geheel of ten dele, rechtstreeks of onrechtstreeks, ten laste van de Staat zijn;

c) Door de openbare instellingen of instellingen gesubsidieerd door de openbare machten te rationaliseren en hun opdrachten opnieuw te definiëren. »

De regering eist een blancocheck met betrekking tot alle onderwijs-aangelegenheden, zonder enige uitzondering, die tot de nationale bevoegdheden behoren.

Ook wij zijn van mening dat er kan worden bezuinigd, ook in het onderwijs, maar dit kan niet ten koste gaan van de schoolvrede en de kwaliteit van het onderwijs.

Ik citeer punt 5, d), van het regeerakkoord:

« Gelet op de essentiële bekommernis die het behoud van de schoolvrede is, de regering alle maatregelen die een tussenkomst ervan noodzakelijk zal voorleggen aan de Vaste Schoolpactcommissie. »

Het regeerakkoord verwijst terecht naar de Schoolpactcommissie als geëigend orgaan inzake alle aangelegenheden die de schoolvrede betreffen. Indien de regering zich wenst te houden aan dit akkoord, dan moet zij de materies die de Schoolpactcommissie aangaan buiten de bijzondere-machtenwet houden.

In de memorie van toelichting, zoals opnieuw geformuleerd na het advies van de Raad van State, voegt de regering eraan toe dat een « gelijkwaardige behandeling van alle onderwijsnetten zal verzekerd worden ».

Hoe kan de regering, met bijzondere machten en steunend op een politieke meerderheid, de juiste betekenis geven aan een gelijkwaardige behandeling? Naast de bedreiging van de schoolvrede ervaren wij de maatregelen ook als een bedreiging voor de kwaliteit van het onderwijs.

Is het mogelijk dat met « de personeelsomkadering die zal worden aangepast aan de schoolbevolking » bedoeld wordt dat de normen opnieuw zullen worden verhoogd?

Zal de uitvoering van het lestijdenpakket met x pct. worden verminderd?

Zullen wij opnieuw te maken krijgen met overbevolkte klassen? Dit zal de kwaliteit van het onderwijs geenszins ten goede komen. Bovendien zal deze maatregel resulteren in een enorm banenverlies.

Nochtans staat in artikel 1, 6°, b), dat de Koning alle nuttige maatregelen kan nemen ten einde bij te dragen tot het scheppen van werkgelegenheid en het opslorpen van de werkloosheid door specifieke maatregelen voor de jongeren en leerkrachten. Volgens recente cijfers zijn er 8 190 volledig werkloze leraars. Dit is het gevolg van een inkrimping van het personeel in het verleden en een vermindering van het

statutair personeel ten voordele van zogenaamde « maatregelen tegen de werkloosheid ».

Deze Dac- en BTK-maatregelen kosten de Staat veel geld, werken bovendien ontmoedigend voor jonge leerkrachten en verhinderen de continuïteit van de leerlingbegeleiding.

Rekening houdend met de te verwachten daling van het leerlingenaantal voor het schooljaar 1988-1989 — men spreekt van 101 613 leerlingen minder, wat bij benadering 11 500 leraars hun baan zal kosten — kan men nog moeilijk spreken van « scheppen van werkgelegenheid en het opslorpen van werkloosheid ».

Voor het jaar 1988 verwachten we dus ongeveer 20 000 werkloze leerkrachten zonder hen die ondertussen afstudeerden. Deze cijfers stemmen toch wel even tot nadenken.

Met het democratisch karakter van het onderwijs wordt een loopje genomen als men de volgende bepalingen eventjes op een rijtje zet :

« Herziening van de omkadering zelf in bepaalde studierichtingen en opties, rekening houdend met de pedagogische keuze. » Zullen bepaalde studierichtingen verdwijnen ?

« Rationalisering en sanering van het leerlingenvervoer. » Wordt hiermee de afschaffing van het gratis leerlingenvervoer bedoeld ?

« Maatregelen die een overbevolking in bepaalde faculteiten moeten voorkomen. » Is dit het invoeren van een numerus clausus ? In welke faculteiten ? Op grond van welke criteria zal ze worden toegepast ?

« Rationalisatie van het hoger onderwijs buiten de universiteit. » Welk hoger onderwijs ? Het pedagogisch onderwijs ?

Het enige dat we hieruit kunnen besluiten is dat deze maatregelen de vrije keuze van het onderwijs geheel in het gedrang brengen.

Van de gezinsvriendelijke politiek die men ons in het regeerakkoord voorspiegelt, vinden we in de maatregelen met betrekking tot het onderwijs niets terug. Integendeel. In de huidige situatie van dalende koopkracht en nieuwe armoede is het sociaal onaanvaardbaar dat men durft te spreken van het binden van inschrijvingsgeld aan het indexcijfer der consumptieprijs en over het blokkeren van de sociale toelagen op het huidige bedrag.

Ik verwijs naar het standpunt ingenomen door de Bond van grote en jonge gezinnen, en ook naar de ervaring van mensen onder ons die studerende kinderen hebben en weten wat dat kost.

Na een jarenlang streven heeft men door de invoering van de leerplicht het recht op onderwijs en vorming verworven voor ieder kind, zowel voor gegoeden, als voor arbeiders en migranten. Het recht op onderwijs door invoering van de leerplicht, het kosteloos onderwijs en het recht op studietoelagen moet een recht blijven voor iedereen. Maar wat merken we nu ? Door de toepassing van deze maatregelen zal aan een zekere bevolkingsklasse het recht en de kans op een degelijk onderwijs worden ontnomen. Deze jongeren zullen zich niet kunnen losmaken uit het milieu waartoe ze behoren, daar hun de kans op een goede betrekking en een betere toekomst wordt onzegd.

Cijfers bevestigen immers dat de werkloosheid bij jongeren zonder opleiding hoger is dan bij degenen die een diploma hebben.

Voor de werkloze jongeren zonder opleiding moet men kansen scheppen via her- en bijscholing met het oog op een betrekking. Maar ook dit recht wordt hun ontnomen, want wat zien we ? Dat zal worden gesaneerd en gerationaliseerd in het onderwijs van sociale promotie.

Wil dat zeggen dat zij, de zwaksten en de kansarmen in onze maatschappij, zoals niet-uitkeringsgerechtigde werklozen, migranten, weinig of niet-geschoolden in de toekomst moeten betalen indien ze willen bijscholen ? Streeft men ernaar dat het recht op kwaliteitsonderwijs opnieuw het recht zal worden van een elitair groepje ? Wij, Vlaamse socialistes, stellen dat het recht op kwaliteitsonderwijs, het recht op vrije keuze en het recht op vorming, een recht moet zijn en blijven voor iedere burger van dit land. *(Applaus op de socialistische banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Eicher.

M. Eicher. — Monsieur le Président, vous me permettez d'intervenir sur deux cas bien particuliers, exemplatifs de la tromperie que sont, à l'égard du Parlement et de l'opinion publique, les pouvoirs spéciaux. Je veux parler des cas de la Société nationale des chemins de fer belges et de la Régie des Postes.

Ces deux entreprises publiques ont déjà été soumises au régime des pouvoirs spéciaux, et ceci a provoqué pour toutes deux des difficultés innombrables.

J'admets que les mesures d'assainissement étaient nécessaires. Mais la philosophie même des pouvoirs spéciaux entraîne les entreprises concernées dans une spirale infernale. Des mesures sont appliquées de

manière linéaire, alors que le contexte économique est mouvant; des mesures sont parfois contradictoires et, loin d'arriver à un assainissement qui suppose un regain de dynamisme et à une nouvelle organisation, on finit par aboutir à des situations de blocage.

C'est le cas de la SNCB par exemple. La réduction de un pour cent l'an de l'intervention financière de l'Etat s'est finalement avérée supérieure à ce pour cent, parce que le pourcentage d'augmentation des compensations s'appréciait abstraction faite de l'évolution de la dette publique.

La conséquence de cette formule est que les compensations de l'Etat en faveur de la SNCB évoluent comme suit, en francs constants. Si elles étaient de 100 p.c. en 1983, elles sont tombées à 95,9 p.c. en 1984, à 91,9 p.c. en 1985 et à 89,8 p.c. en 1986. On est donc bien au-delà de l'effort du pour cent demandé.

Pour présenter son budget en équilibre, la SNCB a dû se rabattre sur le poste le plus facilement compressible : celui du personnel. Il y avait 67 515 agents au 1er janvier 1982 et 56 769 au 1er décembre 1985, soit 10 746 ou 15 p.c. de moins.

Une partie de cette réduction peut s'expliquer par la chute des investissements, le regroupement de certaines installations, la réduction du nombre de trains/km, l'application du plan IC-IR, la réforme des cours marchandises, le développement des techniques nouvelles.

Mais, depuis plusieurs mois, la SNCB ne fonctionne plus que grâce à des conditions de travail dégradées et dans certaines directions le manque de personnel se fait déjà cruellement sentir.

En fait, vous nous demandez de poursuivre dans cette voie. Mais comment concilier votre désir — douteux — de donner plus d'autonomie de gestion aux entreprises publiques avec la poursuite d'une telle politique ?

Les plans d'assainissement seront-ils exécutés intégralement ? D'autres mesures vont-elles s'y ajouter ? On n'a pas de réponse claire, et je doute qu'on en obtienne.

A la Régie des Postes, la compression du personnel a entraîné des difficultés d'organisation. Aujourd'hui, il est clair que Mme le secrétaire d'Etat aux PTT va agir par pouvoirs spéciaux. Le projet l'y autorise. Elle devra s'inspirer des recommandations de Team Consult, qui n'ont rien de nouveau : lors de chaque discussion budgétaire, nous avons dit et redit ce qui n'allait pas; les fonctionnaires de la Régie, eux aussi, l'ont répété à chaque occasion. Aujourd'hui, on feint de découvrir certaines difficultés. Et l'on parle, comme par hasard, de nouvelles compressions de personnel, d'une société anonyme des postes, etc.

Durant quatre ans, loin de sortir les entreprises publiques de leurs difficultés, vous les avez rendues ingérables. Aujourd'hui, vous nous promettez de poursuivre dans la même voie, de modifier les contrôles et les organes de gestion, voire de privatiser. C'est franchement un chemin sur lequel nous, socialistes, ne pouvons vous suivre. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveene. — Mijnheer de Voorzitter, van deze algemene bespreking van artikel 1, 2°, wens ik gebruik te maken om de repliceren op het antwoord dat ik van de Eerste minister kreeg op mijn uiteenzetting aangaande de mogelijke discriminaties ten opzichte van de vrouwen.

Tot mijn spijt is de Eerste minister hier niet aanwezig maar ik vermoed dat de Vice-Eerste minister mijn repliek wel zal willen mededelen.

De Eerste minister poogde mij gerust te stellen in verband met het volgen van de EG-richtlijnen in de bijzondere-machtenbesluiten. Zo herinnerde hij eraan dat de Raad van State advies zou uitbrengen op alle bijzondere-machtenbesluiten en dat hierbij de EG-richtlijnen in acht zouden worden genomen. Het gevaar is nochtans niet denkbeeldig dat de Raad van State niet zal letten op de indirecte discriminatie.

U zal zich herinneren dat ik in mijn uiteenzetting wees op het tussentijds verslag van de Commissie van de EG over de toepassing van richtlijn 79/7 van 19 december 1978 van de Raad van de Europese Gemeenschappen, waaruit ik opnieuw citeer : « Er is een vermoeden van indirecte discriminatie wanneer een ogenschijnlijk neutrale maatregel op een overwegende manier de werknemers van een bepaald geslacht treft, zonder dat daarbij de intentie van discrimineren moet worden aangetoond. »

Welnu, het zou kunnen dat de Raad van State ten opzichte van dergelijke zogenaamde neutrale maatregelen geen rekening houdt met de discriminerende gevolgen ervan. Dan worden die bijzondere-machtenbesluiten toch uitgevaardigd.

De Eerste minister herhaalde ook dat een Belgisch rechter een bijzondere-machtenbesluit kan aanvallen en vernietigen. Dat is dan een tweede waarborg. Daartoe moet er echter een klacht zijn, moet een geval worden voorgelegd. Het zal dan ook maanden duren alvorens de zaken weer kunnen worden rechtgezet.

De Eerste minister verklaarde ook dat bij de bekrachtiging van de bijzondere-machtenbesluiten het Parlement zal kunnen oordelen. Maar indien de oppositie een bepaling die in strijd is met de EG-richtlijn amendeert, vraag ik me toch af of de meerderheid dat amendement zal aannemen. Het regeerakkoord bevat immers een aantal voorstellen die discriminerend zijn voor de vrouwen. Ik zal ze niet meer herhalen, maar ik stel toch de vraag of die beschikkingen niet zullen worden genomen, indien ze in strijd worden bevonden met de EG-richtlijnen.

Tenslotte vroeg ik de Eerste minister met welke middelen staatssecretaris Miet Smet de ministers zal kunnen dwingen geen vrouwen-vriendelijke maatregelen te treffen. Aangezien ik daar geen antwoord op kreeg, herhaal ik mijn vraag.

Indien zij die middelen niet heeft, kan de staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie haar taak niet op een efficiënte wijze volbrengen. Zeer onlangs nog, in december 1985, heeft de commissie voor Sociale Aangelegenheden en Gezondheid van de Raad van Europa een ontwerp van aanbeveling aangenomen gericht tot het ministercomité opdat dit de regeringen van de lid-staten verzoekt, onder andere, ik citeer: « *k*) à veiller à ce que la responsabilité des questions d'égalité incombe directement aux gouvernements et à confier la promotion de l'égalité à un ministre ou secrétaire d'Etat spécial » — dat is hier gebeurd, maar het vervolg van de tekst is even belangrijk — « en veillant à la mise en place de mécanismes de promotion et de contrôle du respect des principes d'égalité ».

Indien die mechanismen efficiënt werken, met name de staatssecretaris, de Raad van State, het Parlement en dan in het bijzonder de groep vrouwelijke senatoren die er speciaal zullen voor waken, dan zullen inderdaad de EG-richtlijnen worden toegepast. Maar dit betekent dat een aantal bepalingen van het regeerakkoord niet zullen worden verwezenlijkt. Dat zou ons ten eerste verheugen!

Artikel 1, 2°, betreft onder meer hoofdstuk D, punten 5 tot 9 van het regeerakkoord. Onder punt 7 komen de gewetensbezwaarden ter sprake: « ... en zullen de gewetensbezwaarden uitsluitend voor maatschappelijk nuttige taken worden ingezet ». Deze vage bewoordingen doen een aantal vragen rijzen, onder andere aangaande het verband met de twee koninklijke besluiten van 23 juli 1985 en hun toepassing.

Artikel 5 van het koninklijk besluit dat de criteria tot erkenning van de instellingen betreft, vermeldt dat « de besluiten tot aanwijzing, erkenning of weigering met redenen omkleed en in de Ministerraad worden overgelegd ». Nu blijkt dat de erkenning van zeventien organisaties nog steeds niet is voorgelegd aan de Ministerraad. Wel zijn al een aantal zogenaamde « probleemloze » instellingen aanvaard, maar de sociaal-culturele instellingen, die nochtans ook probleemloos zouden moeten worden erkend, worden ingehouden. Waarom? Voeren die geen maatschappelijk nuttige taken uit? Zijn socioculturele aangelegenheden een luxe? Of heeft men schrik van de bewustmakende effecten van de door hen georganiseerde sociale en culturele activiteiten? Zelfs de Vrije Universiteit Brussel is nog steeds niet erkend! Dit is wel het geval voor de Rijksuniversiteit Gent, de Universitaire Instelling Antwerpen, het Universitair Centrum Limburg, het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen, namelijk bij koninklijk besluit van 18 oktober 1985 gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 7 februari 1986. Waarom is de VUB niet erkend?

Door het andere koninklijk besluit van 23 juli 1985 werd een comité opgericht dat de prioriteiten moet bepalen tussen de instellingen uit de verschillende sectoren die in aanmerking komen als werkgevers voor gewetensbezwaarden. Dit comité werd einde februari geïnstalleerd. Aangezien de samenstelling ervan zeer bepalend is bij het kiezen van de instellingen, kan ik niets anders dan mijn verbazing uiten over die samenstelling. Een eerste opmerking geldt het feit dat alleen leden van de nationale regering deel uitmaken van dit comité: een zeer grote meerderheid van de gewetensbezwaarden is immers tewerkgesteld bij instellingen die van de gemeenschappen afhangen.

De gemeenschapsministers « kunnen » wel als deskundigen worden uitgenodigd, maar ze hebben dan ook geen stemrecht; het gebeurt trouwens dat ze niet worden uitgenodigd. Ook de minister van Landsverdediging is lid van dit comité. Op grond waarvan? De gewetensbezwaarden ressorteren immers onder de minister van Binnenlandse Zaken. Nog verwonderlijker is de huidige politieke samenstelling van dat comité: drie PRL-ministers, 1 PSC-minister en 2 CVP-ministers, dus twee Vlamingen en vier Franstaligen, hoewel in het koninklijk besluit de pariteit Nederlandstaligen-Franstaligen is bepaald. Dit is des te erger, daar het merendeel van de gewetensbezwaarden Nederlandstalig is. En de PVV aanvaardt dit alles! Het verheugt me dat Vice-

Eerste minister Verhofstadt aanwezig is, om dit te horen. De twee meest conservatieve partijen, PRL en PSC, hebben de volstrekte meerderheid in dit comité.

Hoe zal objectief kunnen worden geoordeeld over wat maatschappelijk nuttig is, te meer daar minister de Donnea rond 10 februari jongstleden verklaarde dat « de gewetensbezwaarden tijdens hun dienst niet langer in de socioculturele sector kunnen gaan werken, maar enkel in de burgerbescherming en de verzorgingssector »? Dat stond in een aantal kranten, onder andere in *De Standaard* van 10 februari 1986. Hoe zullen ook de heren Gol, de Donnea, Nothomb en Damseaux objectief over de Vlaamse instellingen kunnen oordelen?

Aangezien bovendien niet alleen de objectieve criteria zullen gelden, maar dat juist prioriteiten zullen worden ingesteld — wat voor de SP principieel al onaanvaardbaar is —, is zulk een politieke samenstelling van het comité zeker onaanvaardbaar. Ideologisch kunnen er immers enorme meningsverschillen bestaan over de maatstaven van wat « maatschappelijk nuttig » is. De adviezen die van dat comité zullen uitgaan zullen dus sterk politiek « getint » zijn om het met een eufemisme uit te drukken. De vrees is dus lang niet ongegrond dat de progressief gerichte instellingen en organisaties als maatschappelijk onnuttig zullen worden gedoodverfd.

Mijn vraag is dus of de regering van de bijzondere-machtenwet gebruik zal maken om die twee zeer ongelukkige koninklijke besluiten ongedaan te maken, of dat ze, integendeel, die discriminerende strekkingen zal gaan versterken.

Een laatste vraag betreft de lengte van de burgerdienst: zal, indien de dienstplicht wordt verlengd, ook de burgerdienst nog langer zijn, of zal men integendeel van de gelegenheid gebruik maken om de discriminaties tussen de twee soorten van dienst weg te werken?

In elk geval zal ik één dezer dagen mijn wetsvoorstel van 1983 betreffende het statuut van de gewetensbezwaarden opnieuw indienen, in de hoop de discussie weer op gang te brengen rond een onderwerp dat onze jeugd ten eerste bekommert. Het antwoord van de regering interesseert dus mij alleen niet, mijnheer de Vice-Eerste minister, maar ook een groot aantal jongeren en hun omgeving. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, je m'attacherai surtout aux termes mêmes qui figurent dans le 2° de l'article 1°. Il y est question de prendre toutes les mesures utiles en vue, tout d'abord, de maîtriser — en vertu des pouvoirs spéciaux donnés au gouvernement — les dépenses publiques. Quelle ambition! Un retour en arrière de quelques années montre que c'est là pure illusion puisque le solde net à financer n'a fait que s'accroître: en 1982, 508 milliards; en 1983, 524 milliards; en 1984, 516 milliards plus 30 milliards si l'on tient compte de l'opération faite sur le report des traitements des agents des services publics, soit 546 milliards; et en 1985, 571 milliards. Et vous avez l'ambition de maîtriser les finances publiques!

M. Desmarests. — Il faut avoir des ambitions dans la vie.

M. de Wasseige. — Certes, mais dans le cas présent, c'est un peu gros.

Comment le gouvernement va-t-il s'y prendre pour maîtriser les dépenses publiques? Détaillons les quatre manières.

Tout d'abord, « a » en modifiant les règles relatives à la comptabilité de l'Etat...

De deux choses l'une. Ou bien on modifie des règles comptables, et jamais la comptabilité n'est parvenue à réduire une dépense, fût-elle de cinquante centimes, puisque son but est d'enregistrer la réalité. Ou bien cette expression signifie que vous comptez modifier, d'une manière générale, les procédures budgétaires. Dans ce cas, c'est grave car, constitutionnellement, cette tâche revient au Parlement. C'est également à celui-ci que revient le contrôle, notamment avec l'aide d'un organisme qui dépend uniquement de lui: la Cour des comptes.

Il ne s'agirait pas qu'au travers de la phrase « en modifiant les règles relatives à la comptabilité de l'Etat », on en arrive à enlever au Parlement le contrôle de la nature des dépenses et de la manière dont elles s'opèrent. Ce serait inadmissible. Rien ne nous dit que ce n'est pas cela qui se prépare. Le texte en tout cas le permet, au moins théoriquement. Nous verrons ce qu'en pensera le Conseil d'Etat lorsque vous lui présenterez les arrêtés royaux en la matière.

Ensuite, le gouvernement entend maîtriser les dépenses publiques: « b » en fixant le montant, les conditions et les modalités d'octroi des

subventions, indemnités, allocations et dépenses d'autre nature qui sont en tout ou en partie, directement ou indirectement, à charge de l'Etat ».

Il ne s'agit plus du tout de pouvoirs spéciaux mais bien de pleins pouvoirs

Quelle est la dépense qui ne rentrerait pas dans cette catégorie ? Des juristes pourraient peut-être me répondre. Pour ma part, je n'en vois aucune. Puisque personne, dans cette assemblée, ne me contredit, je considère, par conséquent, que tout le monde est d'accord.

M. Desmarests. — C'est un peu fort ! Je n'ose pas vous interrompre.

M. de Wasseige. — Vous n'osez pas dire le contraire.

M. Desmarests. — Vous faites de la politique-fiction !

M. de Wasseige. — Je m'en tiens au texte existant et que tout le monde peut voir.

Que dit le c) ? « En rationalisant les institutions publiques ou subventionnées par les pouvoirs publics. » « Rationaliser », voilà bien un mot à la mode qui, sur le fond, laisse une totale liberté d'action ! Tout peut être justifié par une rationalisation. On peut fermer, couper en deux, fusionner, privatiser, en tout ou en partie. Il s'agit donc bien, à nouveau, de pleins pouvoirs.

Expliquez-moi comment il est possible de déterminer précisément des pouvoirs spéciaux en employant le terme vague et général de « rationalisation » ?

Fait plus extraordinaire encore — je poursuis la lecture du c) —, le gouvernement demande à sa majorité des pouvoirs spéciaux pour redéfinir les missions des institutions publiques — passe encore ! — et des institutions subventionnées par les pouvoirs publics.

Je n'ignore pas que le droit d'association sera respecté. Mais, on n'a jamais été aussi loin, dans quelque gouvernement que ce soit, y compris les gouvernements à participation socialiste, dans l'interventionnisme, sous couvert de libéralisme.

Enfin, le gouvernement entend maîtriser les dépenses publiques : « d) en modifiant les dispositions légales entraînant des dépenses à charge de l'Etat ». N'importe quelle dépense, fût-ce même un franc !

Le Conseil d'Etat a émis des remarques très sévères, notamment au sujet de cette formulation.

Il ne s'agit plus, à nouveau, de pouvoirs spéciaux mais de pleins pouvoirs.

En effet, quelles dispositions légales — les juristes pourraient à nouveau venir à mon secours — n'entraînent pas de dépenses à charge de l'Etat ? Vraiment très peu. Le gouvernement pourra toucher aux prisons, aux tribunaux, au secteur de l'éducation nationale...

M. Mouton. — C'est déjà fait !

M. de Wasseige. — Et cela continue à se faire !

Toute disposition légale entraîne une dépense — directe ou indirecte ; puisque ce n'est pas précisé, nous devons le concevoir au sens large — à charge de l'Etat.

Donc, si la majorité vote cette loi, le gouvernement pourra agir dans tous les domaines. Mais, très curieusement, alors qu'il demande des pouvoirs énormes pour maîtriser les dépenses publiques, le gouvernement n'utilise même pas les moyens qu'il a déjà à sa disposition. Je rappelle que nous ne disposerons, en effet, d'aucun budget avant le mois de mai et que nous vivons par conséquent dans un régime de crédits provisoires. Le ministre a bien indiqué tout à l'heure que les dépenses étaient contrôlées, mais ce contrôle s'effectue par le ministre lui-même, par voie de directives, par toute une série de moyens, ce qui ne laisse qu'une possibilité réduite de contrôle à la Cour des comptes et au Parlement.

J'insiste sur ce point : le gouvernement, qui demande des pouvoirs étendus, ne satisfait même pas à l'obligation qui lui est faite de déposer son budget pour le 30 septembre. On est loin du compte !

Telle est l'analyse que je voulais faire quant au texte qui nous est soumis et quant aux pouvoirs que la majorité s'apprête à octroyer au gouvernement. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Verhofstadt.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Mijnheer de Voorzitter, bij de

bespreking van het 2° van artikel 1 van het ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning, is het bij wijze van inleiding goed om, zoals trouwens ook in de commissie is gebeurd, uit te gaan van de verschillende voorwaarden waaraan een bijzondere macht, zoals omschreven in het 2° van artikel 1, moet voldoen om aanvaardbaar te zijn.

Gestoeld op de rechtspraak en de rechtsleer en op het advies van de Raad van State zijn er grosso modo vier condities waaraan een bijzondere macht, die de regering specifiek vraagt in verband met de sanering van de openbare financiën, moet voldoen. Die vier voorwaarden kunnen als volgt worden samengevat : ten eerste, is er vandaag effectief een noodsituatie in België in verband met de openbare financiën die verantwoordt dat de regering een bijzondere macht vraagt zoals deze omschreven in het 2° van artikel 1 ; ten tweede, is de doelstelling nauwkeurig omschreven ; ten derde, is de gevraagde tijdsperiode die verder in het ontwerp vermeldt wordt en die betrekking heeft op artikel 1, 2° gerechtvaardigd en, ten vierde, zijn de middelen om het doel te bereiken voldoende duidelijk gespecificeerd. Dit zijn de vier grote vragen die wij allereerst moeten behandelen wanneer wij het hebben over deze bijzondere machten, vragen waarop ik dieper wens in te gaan om dan nadien specifiek te antwoorden op de vragen die deze namiddag werden gesteld en die betrekking hebben op de diverse terreinen die artikel 1, 2°, behelst.

Allereerst de vraag of er inderdaad sprake kan zijn van een budgettaire noodsituatie. Zijn er uitzonderlijke omstandigheden die verantwoordt dat de regering om bijzondere machten vraagt ?

Deze ochtend hebben wij het uitvoerig gehad over de situatie van de openbare financiën in ons land en hebben wij duidelijk aangetoond dat wij te maken hebben met een uitzonderlijke situatie. Zulks blijkt alleen reeds uit de evolutie van het netto te financieren saldo die wij de jongste vijftien jaar hebben meegemaakt. Ik breng niet alle cijfers in herinnering. In 1985 bedroeg het netto te financieren saldo 11,7 pct. van het bruto nationaal produkt, zijnde 553,7 miljard.

Voegt men daar de lasten bij voor sociale huisvesting, dan betekent dit reeds 571,1 miljard of 12 pct. van het bruto nationaal produkt.

Ik verwacht van de heer Valkeniers een onderbreking met betrekking tot deze uitspraak, dat is voor hem een traditie, maar misschien zouden sommigen kunnen vragen of dit dan betekent dat de vorige regering geen inspanningen heeft geleverd.

De heer Valkeniers. — Alleszins te weinig !

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Het staat vast, er werd trouwens diverse malen de nadruk op gelegd tijdens de bespreking die wij hebben gehad in de commissie, dat de vorige regering erin geslaagd is het globaal overheidstekort van 1981 te verminderen van 16,3 pct. tot 12,7 pct. van het bruto nationaal produkt in 1985.

Dat neemt niet weg dat de evolutie van het netto te financieren saldo van de jongste vijftien jaar een eerste element is om te bevestigen dat wij vandaag leven in een budgettaire noodsituatie, in uitzonderlijke omstandigheden die de goedkeuring van bijzondere machten, conform artikel 1, 2°, door het Parlement vereisen.

Een tweede element is de evolutie van de rijksschuld. Ik zal de cijfers niet in herinnering brengen, zij zijn bekend. De overheidsschuld per 28 februari 1986 bedroeg in ons land 5 074 miljard. De budgettaire noodsituatie in ons land welke de goedkeuring van bijzondere machten noodzakelijk maakt, wordt nog het duidelijkst geïllustreerd door de evolutie van de interestlast die wij vandaag de dag in ons land kennen. Wij hebben te maken met het zogenaamd zelfvoedend karakter van de overheidsschuld waardoor de interestlasten een steeds groter percentage gaan innemen in het bruto nationaal produkt. (*Onderbreking van de heer Valkeniers.*)

De Voorzitter. — Mijnheer Valkeniers, mag ik erop wijzen dat wij in ons reglement een artikel hebben waarbij is gesteld dat men het woord neemt wanneer men het van de Voorzitter heeft gekregen ? Ik meen dat u met uw medische specialisatie zich zeker zou moeten kunnen bedwingen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb gezegd dat mijn oproepapparaatje aanstaat en dat het de regering is die in nood is. Ik heb daarmee toch niets miszegd !

De Voorzitter. — Mag ik u verzoeken niet meer te onderbreken ?

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Ik meen dat de evolutie van de

verhouding van de interestlast in ons land ten opzichte van het bruto nationaal produkt echt de uiting is van de budgettaire noodsituatie die wij in ons land kennen. Het percentage van de interestlast bedroeg in 1970 nog 2,4 pct. van het BNP. En dan heb ik het over de geordonnanceerde interest op de rijksschuld in verhouding tot het BNP. Het percentage is geleidelijk aan gestegen tot 6 pct. in 1981 en tot 9,1 pct. in 1985. De budgettaire noodsituatie is te wijten aan het fenomeen van het steeds groter wordend percentage van de interestlasten op de rijksschuld. Wij zijn in feite terechtgekomen in wat ik zou noemen de helse kringloop van de openbare schuld.

Ondanks alle inspanningen van de jongste vier jaar — men mag niet zeggen dat er geen inspanningen zijn geleverd — hebben wij blijvend te kampen met een steeds groter percentage van interestlasten ten opzichte van de openbare uitgaven en ten opzichte van het BNP.

Wij kunnen hiertegenover drie houdingen aannemen.

De eerste zou kunnen zijn, te stellen dat er zich een internationale economische opleving aftekent, gelet op het feit dat de dollar daalt, de interestvoeten en de energieprijzen dalen, en dat wij maar gewoon moeten afwachten tot de internationale herleving zich ook in België doorzet en op die manier het probleem van de openbare financiën tot een oplossing komt.

Ik meen dat ik er niemand moet van overtuigen dat die eerste houding een dodelijke houding is. Gewoon afwachten wat er in het buitenland gebeurt, geeft ons geen garantie dat wij mede zullen profiteren van de daling van de interestvoeten, van de dollarkoers en van de energieprijzen.

Wanneer wij niet zelf ons overheidstekort terugdringen, zullen wij in België geen daling meemaken van de interestvoeten, in elk geval niet van de reële interestvoeten, en zullen wij tijdens de komende jaren ook geen opleving van de investeringen meemaken die zou moeten voortvloeien uit een verdere daling van de reële interestvoeten.

Die eerste houding zou verkeerd zijn ten opzichte van het fenomeen van steeds stijgende interestlasten, ten opzichte van de openbare uitgaven en van het BNP.

Wij kunnen in verband met de budgettaire noodsituatie een tweede houding aannemen. Deze bestaat erin dat wij jaar in jaar uit saneringsplannen zouden smeden waarbij wij trachten de openbare uitgaven te verminderen en binnen bepaalde limieten te houden.

Er is gebleken dat ook dat niet de meest uitstekende weg is of de meest optimale manier om ons probleem op te lossen. Wij hebben de jongste jaren, in 1982, 1983, 1984 en ook in 1985, onder meer door het spaarplan van 1984, jaar in jaar uit een aantal saneringsinspanningen ingeschreven in de opeenvolgende begrotingen. Deze hebben geleid tot een daling van het overheidstekort van de globale overheid van 16,3 pct. naar 12,7 pct. Maar, zij hebben toch niet die enorme ommekeer teweeggebracht in de evolutie van de openbare financiën zoals sommigen gehoopt hadden.

Ik meen dat ook de tweede weg geen uitweg biedt voor het doorbreken van de helse kringloop van de overheidsschuld zoals wij die momenteel kennen.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, om iets te doen aan deze budgettaire noodtoestand, vragen wij de bijzondere machten, zoals bepaald in artikel 1, 2° van het ontwerp.

Willen wij de vicieuze cirkel van de overheidsschuld doorbreken en willen wij *mutatis mutandis* mee profiteren van de internationale economische herleving die zich in het buitenland aftekent, dan moeten wij een derde weg bewandelen. Wij moeten in één keer een forse, zeer strenge en korte saneringsoperatie uitvoeren. Die moet het mogelijk maken in twintig maanden tijd in de begrotingen 1986 en 1987 een zodanige ommekeer teweeg te brengen in de evolutie van de openbare financiën, dat wij uiteindelijk de helse kringloop van de overheidsschuld, zoals wij die de jongste tientallen jaren in België hebben opgebouwd, te doorbreken.

Voorzitter, ik wil hier al even ingaan op de uiteenzetting van de heer André Geens, die zegde dat het begrotingsprobleem in ons land niet definitief zal zijn opgelost wanneer een netto te financieren saldo van 8 pct. in 1987 of van 7 pct. in 1989 zal worden bereikt. Ik kan dat alleen beamen, maar wij slaan dan ten minste de goede richting in. Een aantal uitgavenmechanismen worden dan veranderd, zodat het overheidsdeficit een dalende trend zal vertonen. Aldus kan de helse kringloop van het overheidstekort en van de interestlasten op het overheidstekort worden doorbroken.

Wanneer wij in België volledig orthodox te werk zouden gaan bij het opstellen van de begroting, zouden wij verder moeten gaan en geen overheidstekort mogen dulden op titel I van de begroting, zijnde

de lopende uitgaven, maar alleen op titel II, zijnde de kapitaaluitgaven, zoals de investeringskredieten en de niet-investeringskredieten met het karakter van een kapitaaluitgave, voor zover echter dat dit tekort de interestvoet in de privé-sector niet zou doen toenemen en bijgevolg een remmende invloed zou uitoefenen op de investeringen in de privé-sector.

De eerste voorwaarde om bijzondere machten te kunnen vragen, namelijk uitzonderlijke omstandigheden en een budgettaire noodsituatie, is dus alleszins vervuld. Ik wil hiermee niet zeggen dat de vorige regering ter zake niets gerealiseerd heeft. Ik heb trouwens de cijfers gegeven. Het overheidstekort is teruggelopen van 16,3 pct. tot 12,7 pct. De budgettaire noodsituatie ligt niet zozeer in de evolutie van de overheidsschuld of van het netto te financieren saldo, maar wel in het specifieke Belgische probleem van het zelfvoedend karakter van de overheidsschuld, van de toename van de interesten op de overheidsschuld, dat slechts kan worden opgelost door een forse saneringsoperatie gedurende de twintig volgende maanden. Daarom zijn de bijzondere machten die in artikel 1, 2° worden gevraagd absoluut noodzakelijk.

Een tweede voorwaarde volgens de rechtsleer en de adviezen van de Raad van State is een nauwkeurige omschrijving van de doelstellingen. Daarover bestaat in se geen betwisting. De Raad van State vindt trouwens dat deze doelstellingen nauwkeurig worden omschreven in de memorie van toelichting bij dit wetsontwerp, waarin verwezen wordt naar de doelstelling van 8 pct. voor 1987.

De heer Seeuws. — U spreekt niet over het aanwenden van de middelen.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Ik ga uw vraag over het aanwenden van de middelen niet uit de weg, mijnheer Seeuws. U zult toch wel willen aannemen dat men in een uiteenzetting logisch tracht voort te schrijven. Daarom wil ik het eerst hebben over de tweede voorwaarde, namelijk de nauwkeurige omschrijving van de doelstellingen, die trouwens zeer belangrijk is voor het vervullen van de derde voorwaarde, die met betrekking tot het aanwenden van de middelen. Men kan geen middelen gebruiken in uitvoering van artikel 1, 2° die zouden ingaan tegen de doelstellingen. Hoe nauwkeuriger de doelstellingen omschreven zijn, hoe nauwkeuriger ook de middelen kunnen worden omschreven.

De tweede vraag is dus belangrijk. En de Raad van State maakt ter zake geen opmerking, omdat in de memorie van toelichting zeer duidelijk wordt verwezen naar het terugbrengen van het netto te financieren saldo tot 8 pct. in 1987, wat in feite betekent dat wij einde 1987 zouden komen tot een netto te financieren saldo van 410 miljard.

Ik kom dan tot de derde vraag met betrekking tot artikel 1, 2°, waarover zowel in de Senaat als in de Kamer heel wat te doen is geweest. Heel wat collega's op verschillende banken hebben vanuit constitutioneel-juridisch oogpunt opgemerkt dat een tijdsspanne tot 31 maart 1987, zijnde één jaar, vrij lang was. Vanuit constitutioneel-juridisch oogpunt kan ik met deze kritiek akkoord gaan, maar vanuit begrotingstechnisch oogpunt is deze tijdsspanne van twaalf maanden verantwoord. Omdat men vanuit begrotingstechnisch oogpunt rekening moet houden met twee periodes. De eerste periode betreft de opmaak van de begroting die in normale omstandigheden valt omstreeks de maand juli die het begrotingsjaar voorafgaat.

M. de Wasseige. — Elle était normale en juillet dernier.

M. Verhofstadt, Vice-Premier ministre et ministre du Budget, de la Politique scientifique et du Plan. — Monsieur de Wasseige, l'administration du Budget et du Contrôle des dépenses a élaboré un budget, pour 1986, sur la base d'une politique inchangée. Compte tenu des prévisions établies par elle, nous prendrons, au cours des prochaines semaines, les décisions qui s'imposent. Elle a donc accompli la tâche qui lui incombait.

Mais il a été estimé ce matin, après discussion, qu'il n'était pas indiqué d'introduire un budget sans y faire figurer les 200 milliards nécessaires à la solution de nos problèmes en matière d'assainissement des finances publiques.

M. de Wasseige. — Il s'agit donc bien d'un montant de 200 milliards.

M. Verhofstadt, Vice-Premier ministre et ministre du Budget, de la Politique scientifique et du Plan. — Je me borne à souligner que, du

point de vue technique, deux périodes doivent être prises en considération sur le plan budgétaire, d'une part, le mois de juillet au cours duquel est élaboré le budget et, d'autre part, une période consacrée au contrôle budgétaire qui correspond généralement aux mois de février et mars, 1987 en l'occurrence.

De periode van twaalf maanden is dus verantwoord omdat de begroting 1987 in juli 1986 zal worden opgemaakt en omdat er nog een budgetcontrole zal komen in het begin van het jaar 1987. Ik wil hier duidelijk onderstrepen dat het de bedoeling is van de regering maximaal gebruik te maken van artikel 1, 2° tijdens de komende maanden bij de opmaak van de Rijksmiddelenbegrotingen van 1986 en 1987, maar dat het ook de bedoeling is van de regering minimaal gebruik te maken van artikel 1, 2° bij het begin van het jaar 1987. Ik zou dus het liefst zien dat wij geen gebruik meer maken van artikel 1, 2° bij het einde van 1986 en het begin van 1987 bij de begrotingscontrole, want dat zou betekenen dat onze begrotingspolitiek en onze saneringspolitiek slagen. Mijnheer de Wasseige, u mag mij niet verkeerd begrijpen.

M. de Wasseige. — On va voir.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Deze bijzondere machten vragen tot 31 maart 1987 kan vanuit constitutioneel-juridisch oogpunt terecht op kritiek stuiten. Om begrotingstechnische redenen is dat echter wel nodig omdat begin 1987, wellicht zoals gebruikelijk in de maand februari, de begrotingscontrole doorgaat, wat nog iets anders is dan de opstelling en de opmaak van de begroting.

Als vierde voorwaarde voor het verkrijgen van bijzondere machten vindt men in de rechtsleer, de rechtspraak en de adviezen van de Raad van State de noodzaak om de middelen en de te bereiken doelstellingen duidelijk te specificeren.

Ik wijs er ook op dat men artikel 1, 2° als zodanig niet afzonderlijk mag benaderen. Ik heb dat trouwens ook reeds gezegd in de commissie. Men moet de tekst niet op zichzelf lezen en a), b), c) en d) niet geïsoleerd benaderen. Men moet artikel 1, 2° lezen in samenhang met de memorie van toelichting en wat daarover *expressis verbis* vermeld staat.

De memorie van toelichting vermeldt ter zake zeer duidelijk dat het de bedoeling is door dat artikel 1, 2° maatregelen te treffen, saneringen te verwezenlijken, bezuinigingen te laten goedkeuren en in de praktijk om te zetten, zoals bepaald in het spaarplan van 1984 en in de punten 5 tot en met 9 van het regeerakkoord, waar wordt gehandeld over de sanering van de openbare financiën.

Als men de kritiek van de Raad van State met betrekking tot artikelen 1, 2° nagaat, en als men ingaat op de kritiek die ik hier heb gehoord over de vaagheid en de mogelijkheid tot zeer ruime interpretatie, dan verwijst ik mijn collega's naar een belangrijke passage uit de memorie van toelichting.

Ik doe dat niet zonder reden, want de memorie van toelichting bij een wetsontwerp heeft rechtsgeldigheid en rechtskracht. De rechtbanken en hoven beroepen zich er vaak op, en ook op wat daarna tijdens de bespreking in Kamer en Senaat, over die memorie van toelichting werd vermeld.

In die memorie van toelichting verwijzen wij speciaal naar de uitvoering van het spaarplan en naar de verschillende maatregelen met betrekking tot de sanering van de openbare financiën die in het regeerakkoord zijn opgesomd.

Vanuit dit bewijs dat de middelen die wij zullen gebruiken om de doeleinden te verwezenlijken voldoende zijn gespecificeerd, ga ik nu in op de concrete vragen die hier werden gesteld.

Eerst werden er vragen gesteld met betrekking tot het openbaar ambt. Meer specifiek werd gevraagd wat de regering van plan is te doen met betrekking tot de overheidsinstellingen en meer bepaald de overheidsbedrijven.

Het regeerakkoord is ter zake klaar en duidelijk, en wij verwijzen ernaar in de memorie van toelichting.

Ik heb trouwens in de commissie nog een nadere specificatie gegeven van wat in het regeerakkoord staat vermeld.

En ce qui concerne les entreprises publiques et les institutions de l'Etat, l'accord de gouvernement poursuit six objectifs très précis que je souhaite rappeler à cette tribune.

Tout d'abord, premier objectif, les entreprises publiques auxquelles s'applique déjà un plan d'assainissement doivent faire rapport de

son exécution au gouvernement. Il est possible — je le confirme — que certains de ces plans d'assainissement soient renforcés et approfondis à la demande du gouvernement.

Deuxième objectif : sur base de ces rapports actualisés, le gouvernement redéfinira sa politique à l'égard des entreprises publiques dans le cadre de l'assainissement des finances publiques, si cela s'avère nécessaire. Il s'indiquera peut-être de renforcer certains des plans d'assainissement actuels pour atteindre l'objectif de 8 p.c. à la fin de l'année 1987.

Troisième objectif : des accords de gestion seront systématiquement conclus entre l'Etat et les entreprises publiques; ces accords, pour la première fois, définiront les droits et les devoirs de celles-ci et des enveloppes financières leur seront octroyées en conséquence. Ce point me paraît très important si l'on veut mettre un terme aux éternelles discussions en cours et octroyer à ces entreprises des moyens financiers qui actuellement, sont instables, étant donné qu'ils font chaque année l'objet de discussions dans le cadre du budget.

Quatrième objectif : ces accords seront mis à profit pour accorder aux entreprises publiques une autonomie accrue.

Cinquième objectif : l'effort financier du secteur privé dans le capital des entreprises et des institutions publiques, ainsi que dans les entreprises mixtes, sera renforcé. L'Etat ne dispose plus des moyens suffisants, en effet, pour supporter la charge de ces investissements.

Sixième objectif : on examinera dans quelle mesure certains actifs de l'entreprise publique peuvent être réalisés; des actions concrètes n'ont cependant pas encore été décidées.

De gedeeltelijke privatisering waarover hier zoveel werd gesproken, is vervat in de actiepunten die ik zoeven heb opgesomd namelijk in punt 5 betreffende de grotere inbreng van privé-kapitaal in overheidsinstellingen en in punt 6 waar de mogelijkheid wordt onderzocht om in de toekomst, gelet op de enorme overheidsschuld, participaties van bepaalde instellingen te verhandelen.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen aldus te hebben geantwoord op de uiteenzettingen van de heer De Kerpel en de nos collègues MM. Grosjean et Eicher concernant la politique à suivre au sujet des entreprises publiques.

Wij proberen te vermijden in het ene uiterste te vallen en steeds meer middelen ter beschikking te stellen van de openbare instellingen en van de overheidsbedrijven, of in het andere uiterste — en hiermede antwoord ik rechtstreeks op uw bekommering, mijnheer De Kerpel — de ideologie van de privatisering, die in verschillende landen een modeverschijnsel is, blindelings te volgen in België. Het is veeleer onze bedoeling een moderne visie te doen ingang vinden in de overheidsbedrijven en in de openbare instellingen.

Met andere woorden, wij streven naar het sluiten van beheerscontracten waarin de doelstellingen en de financiële enveloppes duidelijk worden bepaald en daar waar de Staat niet over voldoende middelen beschikt en waar het verantwoord is dat privé-kapitaal wordt ingebracht, moeten wij dat ook mogelijk maken en eventueel zelfs bepaalde onderdelen naar de privé-sector overhevelen. Een dergelijke visie lijkt mij haalbaar en kan een belangrijke bijdrage leveren tot de sanering van de openbare financiën.

Het zijn de zes punten die ik heb opgesomd die wij proberen te verwezenlijken met artikel 1, 2° niets minder maar ook niets meer.

Zo kom ik tot een tweede reeks vragen die betrekking hadden op de implicaties van artikel 1, 2° op de onderwijssector. Het is evident dat ook in de onderwijssector zal worden gestreefd naar sanering, besparing en herstructurering. De vraag rijst echter op welke manier dat zal gebeuren. Ik verwijst daarvoor naar wat ter zake in het regeerakkoord staat. Ook de memorie van toelichting is in dit opzicht belangrijk. In het regeerakkoord staat dat wij een omkadering in het onderwijs moeten tot stand brengen waarbij in de toekomst een meer parallelle evolutie tussen het aantal leerlingen enerzijds en het aantal leerkrachten anderzijds mogelijk is. In het regeerakkoord wordt ook een veralgemening van de enveloppes naar de schoolinrichtingen aangekondigd, wat een grotere autonomie zal geven aan de onderwijsinrichtingen. Vrijwel iedereen is ervan overtuigd dat een grotere autonomie van de schoolinrichtingen een fundamentele bijdrage zal leveren tot het oplossen van heel wat problemen in het onderwijs.

Wat de schoolgebouwen betreft, is de regering van oordeel, zoals in het regeerakkoord is vermeld, dat de politiek die ter zake ter uitvoering van het Schoolpact van 1958 werd gevoerd en die mede de vrije schoolkeuze mogelijk moest maken, gelet op de miljarden die in deze sector werden besteed en wat de jongste tien vijftien jaar werd gebouwd, moet worden herzien. Ook hier moet een zekere afremming worden nagestreefd en moet worden bezuinigd.

De heer Henrion, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Het regeerakkoord vermeldt drie duidelijke acties met artikel 1, 2°.

Ik wil nog beklemtonen dat wij bij het nemen van maatregelen er telkens moeten voor waken dat de vrije schoolkeuze, die de basis is van de schoolvrede in ons land, wordt gegarandeerd.

J'avais l'intention de répondre maintenant aux sept questions précises qu'a posées notre collègues, M. Hismans, au sujet des bâtiments scolaires. Mais s'il est d'accord, monsieur le Président, je lui transmettrai par écrit les sept réponses préparées à son intention.

M. Hismans. — D'accord. Je vous en remercie.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Verschillende sprekers hebben gevraagd: Quid met de Schoolpactcommissie ten opzichte van de maatregelen? Ik bevestig wat de Eerste minister daarover zeer duidelijk heeft gesteld. Voor de verschillende maatregelen die behoren tot de bevoegdheid van de Schoolpactcommissie en die de schoolvrede betreffen, is het de bedoeling van de regering om een consensus te bereiken. Zij kan niet aanvaarden dat er in de Schoolpactcommissie door het vetorecht van de politieke partijen die erin vertegenwoordigd zijn een obstructiepolitiek wordt gevoerd waardoor nooit een consensus kan worden gevonden. De regering zegt zeer duidelijk « ja » voor het nastreven van een consensus maar « neen » voor een obstructiepolitiek in de Schoolpactcommissie. Ik laat mij niet uit over wie dit doet en of dit gebeurt.

Met betrekking tot het onderwijs heeft men zeer concrete vragen gesteld. Is het de bedoeling met artikel 1, 2° wijzigingen aan te brengen in het statuut van het personeel in het onderwijs? Ook de heer Noerens heeft daar de nadruk op gelegd. Deze problematiek is belangrijk voor de levenskracht van het onderwijs, meer in het bijzonder van de rijksonderwijsinstellingen.

Voor deze wijzigingen zijn in se geen bijzondere machten noodzakelijk. In elk geval heb ik de antwoorden gelezen die de ministers van Onderwijs niet in de commissie van de Senaat maar in de commissie van de Kamer op deze vraag hebben gegeven: voor wijzigingen in het statuut van het onderwijzend personeel is geen wetgevend werk, geen wetgevend initiatief nodig en, *mutatis mutandis*, geen bijzondere machten. Ze kunnen in veel gevallen worden aangebracht bij gewoon koninklijk besluit.

Mijnheer de Voorzitter, zo kom ik tot de vragen van het derde onderdeel. Wil de regering van artikel 1, 2° gebruik maken om nieuwe lasten op te leggen aan de gemeenten en de OCMW's? Dat is één van de belangrijke bekommelingen in Kamer en Senaat, zowel in de commissiebesprekingen als in deze van de openbare vergaderingen.

Over de fondsen kan ik zeggen dat ze de trend van de andere uitgaven zullen volgen. Dat is nogal evident. Daarentegen is het niet de intentie van de regering om nieuwe supplementaire inspanningen op te leggen aan de gemeenten en de OCMW's. Dat betekent niet dat er eventueel geen wijzigingen kunnen worden gebracht in bepaalde wetten die betrekking hebben op de gemeenten of de OCMW's. Ik verklaar zeer duidelijk namens de regering dat het niet de bedoeling is naar aanleiding van die eventuele wijzigingen nieuwe inspanningen te vragen aan de gemeenten en de OCMW's. Het is best mogelijk dat bijvoorbeeld de wetgeving van 1974 met betrekking tot het bestaansminimum wordt gewijzigd ten einde bepaalde doelstellingen van de regering te verwezenlijken. Dat zal dan telkens zo gebeuren dat het niet met zich brengt dat aan de OCMW's en *mutatis mutandis* de gemeentebesturen een zwaardere last wordt opgelegd.

De heer Seeuws. — Op de burgers dan?

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Ook niet op de burgers; in dat geval zouden de zwaardere lasten worden opgelegd aan de centrale overheid.

Ik leg er dus nog eens de nadruk op dat er in geen enkel geval zwaardere inspanningen zullen worden gevraagd van de gemeenten en de OCMW's. Dit leek immers een grote bekommering te zijn van verschillende leden van Kamer en Senaat. Indien bijvoorbeeld ingevolge een wijziging aan artikel 14 van de wet van 1974 inzake het bestaansminimum de bestaande verhoudingen zouden worden veranderd, dan zullen toch nooit bepaalde lasten die nu wegen op de centrale overheid, worden doorgeschoven naar de OCMW's.

Ik kom zo tot een aantal specifieke vragen die, naast vragen betreffende het onderwijs, de overheidsbedrijven en de openbare instellingen, de afgeleide saneringsoperaties op de gemeenten en de OCMW's, werden gesteld door de heer Seeuws in verband met het sociaal overleg in de openbare diensten, het syndicaal statuut en de NMBS.

Ten eerste, wat het sociaal overleg in de openbare diensten betreft, wil ik benadrukken dat, wat ook de uitslag ervan mag zijn, er uiteraard een afzonderlijk overleg moet plaatsvinden volgens de regels van het nieuw syndicaal statuut in het zogenoemde comité A dat daarvoor is bevoegd. In elk geval zal de regering — daartoe is zij wettelijk verplicht — de regels volgen die ter zake zijn opgelegd door het syndicaal statuut, namelijk het plegen van een specifiek overleg in de daartoe geëigende organen die werden tot stand gebracht ingevolge de uitvoeringsbesluiten van de wet op het syndicaal statuut van 1974.

Ten tweede, heeft de heer Seeuws gevraagd of men het syndicaal statuut zal toepassen met betrekking tot de NMBS en of er een bijzondere-machtenbesluit in voorbereiding is. Ik heb geen kennis van het bestaan van een ontwerp van bijzondere-machtenbesluit dat die doelstelling zou hebben, maar ik moet toegeven dat zulks volgens het regeerakkoord wel mogelijk is.

In het regeerakkoord staat immers duidelijk — op pagina 17 van het exemplaar dat ik in mijn bezit heb maar er zijn wel drie of vier versies verschenen met waarschijnlijk een andere paginering —: « De regering zal de uitbreiding van het syndicaal statuut tot de openbare instellingen overwegen. » Dit toont aan dat de regering de intentie heeft het syndicaal statuut niet alleen toe te passen waar het vandaag van toepassing is maar ook de mogelijkheid te overwegen de toepassing ervan uit te breiden tot een aantal andere openbare instellingen.

Er werd ook een specifieke vraag gesteld in verband met de loonmatiging. Er zijn nog steeds geen beslissingen genomen over matiging in de openbare sector, hoe ze zal worden geïmplementeerd en naar waar.

Met betrekking tot de geregionaliseerde instellingen en diensten bevestig ik wat mijn collega van Financiën in de commissie heeft gezegd. Het is namelijk geenszins de bedoeling van de regering om wat zij wenst te doen met betrekking tot de openbare instellingen en openbare bedrijven die onder de nationale bevoegdheid ressorteren, eveneens bij bijzondere-machtenbesluiten toe te passen voor openbare instellingen die geregionaliseerd zijnde, tot de bevoegdheid behoren van gemeenschappen en gewesten. Dit zou immers de complete uitholling betekenen van de staatshervorming die sinds 1981 in ons land werd ingevoerd.

Mevrouw De Pauw heeft specifieke vragen gesteld in verband met de discriminatie van vrouwen die, naar zij vreest, het gevolg zou kunnen zijn van het gebruik van deze bijzondere machten. Ik verwijs naar de antwoorden van de Eerste minister die toch duidelijk genoeg waren.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Niet helemaal.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Er is een hiërarchie aan normen. De wetten die wij aannemen in het Parlement en de bijzondere-machtenbesluiten die ter uitvoering van deze wet zullen worden genomen, moeten voldoen aan de normen die op Europees vlak worden uitgevaardigd en waar wij ons moeten naar voegen. Die hiërarchie in de normen is eigenlijk de best mogelijke garantie. De rest moeten wij overlaten aan degenen die in de praktijk over de toepassing ervan moeten waken: rechtbanken, hoven en eventueel het Europese Hof van Justitie.

Het ligt niet in de bedoeling van de regering enige verandering te brengen in de bestaande regeling voor de gewetensbezwaarden die mevrouw De Pauw heeft gecommuniceerd. Die regeling, die mij toch zeker niet abnormaal toeschijnt, stoelt op twee beginselen. Wij vragen van de instellingen, die een beroep doen op gewetensbezwaarden, dat ze maatschappelijk nuttige taken nastreven. Dit kan toch geen verkeerde basis zijn en het is de uitvoerende macht die dit moet beoordelen.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Vice-Eerste minister, waarom wordt er dan een verschil gemaakt tussen de Vub en de andere universiteiten?

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — U zal van mij willen aanvaarden, mevrouw, dat ik dit laat nakijken en dat ik u schriftelijk antwoord wat precies de reden is waarom de Rug — de universiteit waar ik heb gestudeerd en die ik misschien daarom het eerst vernoem — beter

behandeld wordt dan de Vub of, beter gezegd, waarom de Vub minder goed behandeld wordt dan de andere universitaire instellingen in ons land.

Het lijkt mij niet abnormaal dat men in de bestaande reglementering stelt dat het moet gaan over maatschappelijk nuttige taken. Het lijkt mij evenmin abnormaal dat een aantal nationale ministers die appreciatie doen. Tenslotte is de hele problematiek met betrekking tot de gewetensbezwaarden een nationale materie die behoort tot de bevoegdheid van de nationale wetgever en van de nationale overheid.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben mij ervan bewust dat ik in mijn uiteenzetting niet op alle specifieke vragen heb geantwoord hoewel ik mijn zeven specifieke antwoorden op de zeven specifieke vragen van de heer Hismans in petto houd.

Tot besluit kan ik stellen dat deze morgen, naar aanleiding van de bespreking van de voorlopige kredieten, duidelijk is aangetoond dat wij nu of nooit de kans hebben om eindelijk het zware probleem van de openbare financiën in ons land aan te pakken.

Wanneer wij de situatie van België vergelijken met deze van een aantal lid-staten in de Europese Gemeenschap, stellen wij vast dat de situatie van onze openbare financiën catastrofaal is en dat zij een rem is op de herleving van de economische activiteit. Door de catastrofale toestand van de openbare financiën wordt de kapitaalmarkt afgeroomd en door de hoge reële rentevoeten wordt de economische opleving in België afgeremd.

Tot nu toe hebben wij die situatie niet kunnen oplossen. Dat is de reden waarom wij uitiem deze bijzondere machten vragen in artikel 1, 2°, waardoor wij inhoud kunnen geven aan de meest drastische sanerings- en bezuinigingsoperatie die wij moeten uitvoeren en die absoluut noodzakelijk is om het uitgavenmechanisme te wijzigen. Dat zal niet gebeuren, mijnheer Geens, zoals dat in het verleden te veel het geval is geweest, door heffingen, bijzondere heffingen of superheffingen, maar door de wijziging van een aantal uitgavenmechanismen.

Wie het uitgavenpatroon van België vergelijkt met dit van Nederland, Duitsland, Frankrijk, Engeland en van al de ons omringende landen, waarvan men niet kan zeggen dat zij op sociaal, economisch en onderwijsgebied alsmede op andere terreinen van de maatschappij achterlijke landen zijn, stelt vast dat de verschillende uitgavenstromen en uitgavenmechanismen in ons land hoger zijn. Dit verklaart eigenlijk waarom wij vandaag met het probleem van de openbare financiën worden geconfronteerd en waarom wij moeilijkheden hebben op de kapitaalmarkt en waarom wij hoge reële rentevoeten hebben. Dat alles betekent dat wij geen ernstige economische herleving kennen en dat wij de werkloosheid, meer bepaald de jeugdwerkloosheid, niet kunnen bestrijden.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat het de heer Seeuws was die op het einde van zijn betoog heeft gezegd dat door dit artikel 1, 2° de regering ons naar een ander tijdperk brengt.

De heer Seeuws. — Een andere maatschappij.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Een andere maatschappij, waar men alleen oog heeft voor de sterken, voor de slimmen die alle kansen krijgen en waarbij men in feite de misdeelden in onze samenleving, die minder kansen en minder mogelijkheden hebben, opzij zet. Dat is helemaal niet de bedoeling en het zal zo niet zijn.

De heer Seeuws. — Wat is het pensioensparen dan anders ?

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Het voorbeeld dat u citeert, is het typisch bewijs dat u het verkeerd hebt.

De bedoeling die wij hebben is juist een aantal remmen die vandaag in onze samenleving bestaan te versoepelen, zodat er meer welvaart kan worden gecreëerd. Wanneer er in een samenleving meer welvaart wordt gecreëerd dan valt er ook meer te verdelen voor de achteruitgestelden.

Ik heb de indruk, mijnheer Seeuws, dat u altijd maar spreekt over de kleine koek waarvan een groot stuk moet gaan, terecht, naar de misdeelden. Ik spreek over de koek die altijd maar groter en groter moet worden, de welvaart die opnieuw moet kunnen toenemen zodat wij meer kunnen geven aan de minst-gegoeden. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. Pécriaux. — Parler de tarte à la crème, c'est le lapsus qu'il ne fallait pas commettre !

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Excuseer mij, mijnheer de Voorzitter, ook dat even te zeggen. Ik vind het een fout uitgangspunt te stellen dat wij de slimsten, de rijksten en de besten aanmoedigen en dat wij daardoor de meest achteruitgestelden in een steeds moeilijker situatie dringen.

Er is een bekende verklaring van Abraham Lincoln met betrekking tot deze problematiek.

De heer Seeuws. — Dat is een mooi voorbeeld !

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Hij zegt dat het niet is door de actieven en de creatieven in de samenleving af te remmen dat men de kansarmen helpt. Wij moeten naar een nieuw evenwicht tussen publieke sector en privé-sector waar de publieke sector zijn sociale en gemeenschapstaak moet kunnen vervullen. Dat betekent niet dat de privé-sector mag worden versmacht. Wij moeten de actieven en de creatieven kunnen laten werken zodat de welvaart kan toenemen en wij dus juist meer kunnen ter beschikking stellen van de meest achteruitgestelden.

De bedoeling van de regering en van mezelf om tijdens de komende maanden een saneringsoperatie uit te voeren, gestoeld op artikel 1, 2°, is helemaal niet, zoals sommigen dat hier naar aanleiding van andere gelegenheden hebben gezegd, terug te keren, naar een vroegere eeuw. De bedoeling is alleen een hypotheek weg te nemen van duizenden miljarden van de komende generatie die zelf ook een toekomst zou willen opbouwen nadat de vorige generaties die toekomst zwaar hebben gehypothekeerd. *(Levendig applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag enkele opmerkingen maken en voorstellen doen vooral aan onze Vice-Eerste minister, de heer Verhofstadt.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, wanneer men de leden van de regering hoort praten over de staatsschuld die nu om en bij de 6 000 miljard bedraagt...

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — 5 074 miljard, mijnheer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — ... dan geeft ons dat zo min of meer de indruk van een man die bij een braaf meisje een kind verwekt en die nadien dit meisje beschuldigt van onzedigheid en zelfs het vaderschap van het kind ontkent.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, u hebt gesproken van een lawaai-maker. Ik weet niet of u vóór u Vice-Eerste minister werd, reeds een bestuursfunctie hebt bekleed. Ik meen dat dit niet het geval is. Wel, ik ben in het verleden burgemeester geweest van een kleine gemeente. Er was daar een overschot op de begroting van tientallen miljoenen. Ik ben nu burgemeester van een grote gemeente. Ook daar staat de begroting er goed voor en zal er waarschijnlijk een overschot zijn. Ik wens u, die hier geen lawaai maakt maar misschien wel op een ander, evenveel succes bij het uitoefenen van uw bestuursfunctie ! Dan zult u ten minste waargemaakt hebben wat u vandaag beweert te zullen doen. Tot zover mijn tweede opmerking.

Ik heb, ten derde, ook nog een belangrijk voorstel. Wanneer u bereid bent op dit voorstel in te gaan, mijnheer de Vice-Eerste minister, wordt u zeker de beroemdste minister van de hele wereld, een die in de statistieken alle records zal doorbreken, en ik het beroemdste parlements-lid. Met artikel 1, 2°, c) en d), wenst de regering de openbare uitgaven te beheersen, te beperken of te verminderen door de openbare instellingen of de instellingen gesubsidieerd door de openbare machten te rationaliseren en hun opdrachten opnieuw te definiëren en door de wettelijke bepalingen te wijzigen die uitgaven ten laste van de Staat tot gevolg hebben.

Op pagina 16 van het verslag over dit ontwerp, geeft de Eerste minister een antwoord op voorstellen van parlementsleden die vandaag pleiten voor een vermindering van het aantal leden van de Wetgevende Kamers en voor een hervorming van het tweekamerstelsel.

Hij zegt : « Ik ben ervan overtuigd dat, als dit debat werkelijk wordt gevoerd, men ook de moed zou moeten hebben het aantal politieke mandatarissen te verminderen. In ons land ligt dat aantal op het nationale vlak toch bijzonder hoog vergeleken met Nederland, waar in de Tweede Kamer 150 leden zitting hebben en in de Senaat nog geen 100 voor een bevolking van 14 à 15 miljoen inwoners. Tel eens samen hoeveel nationale mandatarissen wij hebben, die bovendien een dubbel mandaat moeten uitoefenen... »

En verder : « Ik hoop dus werkelijk dat deze initiatieven, die ontstaan zijn uit het Parlement, zullen worden doorgezet en dat het Parlement ook de kracht zal vinden om bepaalde hervormingen, die niet aange naam zijn, te aanvaarden. Dat zou goed zijn voor de publieke opinie. Ik kan u zeggen dat ditzelfde dan ook geldt voor de regering, dat ook de regering bepaalde hervormingen in haar werkwijze en organisatie zou aanvaarden, wat een voorbeeld moge zijn voor de publieke opinie om bepaalde belangrijke ingrepen, die noodzakelijk zijn voor de gezondmaking van onze staatsfinanciën, veel geloofwaardiger te kunnen verdedigen. »

Mijnheer de Vice-Eerste minister, ik heb mij de moeite getroost na te gaan hoe groot de regeringen zijn van de andere EG-landen. In Denemarken telt de regering 21 leden, in Griekenland ook 21, in Groot-Brittannië 22, in Ierland 15, in Luxemburg 12, in Nederland 14, in Portugal 18, in Spanje 17 en in de Duitse Bondsrepubliek 18. In België hebben wij 15 ministers en 13 staatssecretarissen, dat is samen 28 of twee meer dan in de regering van Martens V.

De heer Verhofstadt, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, Wetenschapsbeleid en het Plan. — Mijnheer Valkeniers, u moet ernstig zijn in uw berekeningen en er voor de andere landen ook de staatssecretarissen bijtellen.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Vice-Eerste minister, ik heb gesproken over het aantal kabinetsleden. Ik heb niet opzet Frankrijk en Italië niet vermeld, die respectievelijk 37 en 30 leden tellen in hun regering. Dat zijn echter geen voorbeelden.

Indien wij er in België de gemeenschaps- en gewestministers nog bij tellen, komen wij tot 46 excellenties die elk 40 tot 50 kabinetsmedewerkers hebben. In totaal maakt dit ongeveer 2 000 personen. Ik denk dat dit meer dan voldoende stof levert om te besparen. Hier valt echt iets te doen. Wanneer u de moed zou hebben het aantal regeringsleden te halveren, zou u de geschiedenis ingaan als de beroemdste minister.

De Volksunie zal de daad bij het woord voegen. Mijn fractie zal een wetsvoorstel indienen om het aantal regeringsleden te beperken, alsook het aantal kabinetsmedewerkers. Dit laatste is immers nog een groter schandaal, vooral indien men weet hoe de administratieve departementen zich verongelijk voelen en opzij worden gezet door deze kabinetsmedewerkers.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, u heeft gezegd dat er van alle burgers moed wordt gevraagd. U sprak ook over de verwachtingen ten opzichte van de regering. Welnu, de Volksunie verwacht van de regering dat zij eerst in eigen huis schoonmaakt. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer André Geens.

De heer A. Geens. — Voorzitter, de Vice-Eerste minister heeft gezegd dat men niet moet doen alsof de vorige regering niets heeft gedaan om het globale overheidstekort terug te dringen. Het is inderdaad van 16,3 tot 12,7 gezakt. Maar hij heeft de oorzaak ervan niet aangeduid en hij heeft er niet bij gezegd dat de sanering voor een groot deel te danken is aan de gemeentebesturen die hun tekort quasi tot nul hebben teruggebracht, met uitzondering van enkele grote steden. Het wegwerken van de tekorten is gebeurd dankzij het vrijlaten van de fiscaliteit voor de gemeentebesturen, waardoor de last van de sanering op de bevolking is afgewenteld. Dit is geen verdienste als dusdanig van de regering, maar in de eerste plaats van de bevolking en van de plaatselijke besturen.

Mijnheer de Vice-Eerste minister, ik vind het grof als u beweert dat de fundamentele verantwoording voor bijzondere machten geput wordt in de 5 074 miljard overheidsschuld. Toen de vorige regering in 1981 bijzondere machten vroeg, bedroeg de overheidsschuld slechts de helft. In quasi vier jaar is de schuld dus verdubbeld. Ik hoop dat deze regering niet een zelfde weg opgaat.

Wat u zegt over de daling van de interestvoeten is volkomen juist. Een vergelijking van de rente op onze deposito's met die in de ons omringende landen is natuurlijk indrukwekkend. Deposito's in Euro-Duitse mark op drie maanden leveren een rente van 4,75 op. De interbankenrente bedraagt bij ons 9,88 pct. volgens de cijfers van de Belgische Vereniging van banken. De discontovoet bedraagt bij ons 9,75 pct., in Duitsland 4 pct., in Frankrijk 9,5 pct., in Nederland 5,5 pct. en in de Verenigde Staten 7,5 pct.

Maar als we spreken over de reële en niet over de nominale rentevoeten, dan wordt de situatie nog erger, want het verschil wordt voor ons land nog groter door het fenomeen van de lage inflatie bij ons. Wij profiteren niet mee van de gunstige evolutie inzake investeringen. Ik onderschrijf volkomen wat u, mijnheer de Vice-Eerste minister, over de creatieve krachten hebt gezegd, maar wil toch herhalen wat ik gisteren al op deze tribune heb verklaard, namelijk dat er dringend iets moet worden gedaan aan de houding van de financiële instellingen en holdings, vooral de financiële holdings. Ik kom daar later ook nog op terug wanneer wij het zullen hebben over de nationale sectoren en de investeren.

Men kan de bevolking niet langer vragen om in te leveren, wat ze in de jongste jaren gedwee heeft gedaan. Wij zouden het op prijs stellen indien het rendement op investeringen en op kapitaal van de financiële instellingen en van de holdings op een redelijk niveau, dat nog meer dan rendabel zou zijn, zou worden teruggebracht, zodat produktieve investeringen tot stand kunnen komen.

De huidige situatie is onduidelijk voor de creatieve krachten, omdat de echte creatieve krachten thans niet de kans krijgen hun initiatieven en ideeën te ontwikkelen.

Ook daar zal de regering iets concreets moeten aan doen, want het is een heel belangrijk element. Wij hebben hier gisteren uitgebreid gehandeld over het tekort aan progressieve produkten. Wanneer de regering ook daar geen aandacht aan besteedt en de verantwoordelijken van de financiële sector en de holdings niet wijst op hun verantwoordelijkheid, leidt dat voor ons land tot een onaantoonbare evolutie. Dat is een belangrijk element dat u niet hebt vermeld. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Wij zetten de bespreking van artikel 1 van het ontwerp van wet tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning vanavond te 20 uur voort.

Nous poursuivrons, ce soir à 20 heures, la discussion de l'article premier du projet de loi attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend :

1° Door de heer Pataer met betrekking tot de verklaring van adopteerbaarheid;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° Par M. Pataer, relative à la déclaration d'adoptabilité;

2° Door de heren Lagasse en Lepaffe :

a) Houdende wijziging van artikel 357 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen;

b) Houdende wijziging van artikel 1 van de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisorat.

2° Par MM. Lagasse et Lepaffe :

a) Modifiant l'article 357 du Code des impôts sur les revenus;

b) Modifiant l'article premier de la loi du 21 février 1985 relative à la réforme du revisorat d'entreprises.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

INTERPELLATION — INTERPELLATIE

Demande — Verzoek

M. le Président. — M. Bataille désire interpeller le ministre des Relations extérieures sur « sa responsabilité dans l'affaire Lizin ».

De heer Bataille wenst de minister van Buitenlandse Betrekkingen te interpellieren over « zijn verantwoordelijkheid in de zaak-Lizin ».

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.
De datum van deze interpellatie zal later worden bepaald.

Le Sénat se réunira ce soir à 20 heures.

De Senaat vergadert opnieuw vanavond te 20 uur.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 18 u. 55 m.)

(La séance est levée à 18 h 55 m.)